

Q. F. S. F. Q. 1102
DISSERTATIO
HISTORICO-POLITICA
PLURALITATEM
SUFFRAGIORUM

Sistens;

De

Qua

*Indultu Amplissimi Senatus Philos. in
Illustri Suionum ad Salam*

Academia

PRÆSIDE

VIRO Admod. Rever. atq; Amplissimo

MAG. JOANNE
STEUCHIO

Log. & Metaph. Prof. Reg. & Ord.

Calculus Bonis publice permittit

S:Æ R:Æ M:TIS

Alumnus

NICOLAUS VESSLING

Vestmannus

In Aud. Gust. Maj. ad d. X. Cal. Julias

Æ. C. MDCCXVII.

Horis pomeridianis

LIPSALIS, Prelo VERNERIANO.

Dr. Hilmer 12

S:Æ R:Æ M:TIS
MAGNÆ FIDEI VIRO
Primariæ Equestris Legionis
Chiliarchæ

Perillustri ac Generosissimo
DOMINO

DN. JACOBO
DANKVARDT
EUSEBII

Domino in Frötuna / Kasätter /
Sickelsjö &c. &c.

Mæcenati Magno.

*Lux mihi, Mæcenas, albo signanda lapillo,
Qua radiat Clio nostra favore tuo.
Eusebie votum miseris non profuit olim,
Candida nec Pallas plus Agamemnonidæ.
Omnis namque mihi color en mutatur in albū,
Tristis qui jubeo plectra movere chelyn.
Fac, supplex oro, queat id contingere sorte:
Ne series vitæ tota sit atra meæ.*

Generosissimi Nominis Tui

Humillimus cultor

N. V.

Summe Rever. atque Amplissimo

DOMINO

DN. JOHANNI

BRUNNEN

S. S:æ Theol. Doctori & in Acad.
Ups. Professori ordinario, Synedrii
Ecclesiastici Adfessori, Ecclesiæ
Vaxalensis Pastori, vicinique Di-
strictus Præposito laudatissimo
celeberrimoque,

Mæcenati Optimo.

*D*a veniã chartæ, Doct̃or, venerande Patrone
Est animi grati quæ nota parva mei.
In Te non pietas animo mea fixa manebit,
Mens si nostra potest immemor esse sui.
Puncto si solito non dedignere notatas
Tu tabulas nostras, litera nulla nocet.
Vive diu sospes; & tempora perfice letus:
Christiadam cætus commoda multa feret.

Amplissimi Nominis Tui

Devotissimus cultor

N. V.

Admodum Reverendo atq; Præclarissimo
VIRO

MAG. P E T R O
S T U B E R G E R E

Ecclesiæ, quæ Christo in Sellenbro col-
ligitur, Pastori meritissimo, Vicini distri-
ctus Præposito dexterrimo, olim Præ-
ceptorum fidelissimo, nunc Patrono
singulari observantia colendo.

Admodum Reverendo atq; Præclarissimo
VIRO

MAG. JOHANNI
EMPORELIO

Pastori in Mohra meritissimo, adjacen-
tis districtus Præposito adcuratissimo, o-
lim Præceptorum fidelissimo, nunc Patro-
no ad cineres usque sancte colendo.

Spectatissimæ ac egregiæ dignationis
VIRO

Dn. M A G S T R O
S T U B E R G E R E

Offic. fer. ad Sinnen & Râfalla Patrono
sollertissimo, ut sanguinis Beneficiorūq;
vinculo mihi conjunctissimo, ita quo-
vis officio & honore observando.

Admodum Reverendo atq; Præclarissimo

VIRO

**MAG. O L A V O
T R O I L I O**

Ecclesiæ, quæ Christo in Schedvi montanorum colligitur, Pastori & Præposito meritissimo dexterrimoque, olim Præceptori fidelissimo, nunc Patrono quovis observantiæ cultu perpetim prosequendo.

Prudentissimo jurisq; Peritia Clarissimo

VIRO

**Dn. CHRISTOPHORO
SPRINGER**

Supremi, quod Holmiæ viget, Dicterii Advocato ordinario, Nutritio optimo, Fautori apprime honorando.

Speculatissimæ ac egregiæ dignationis

VIRO

**Dn. J O H A N N I
CHRISTIERNIN**

Officinarum ferrarum ad Sverkesta Patrono sollertissimo, Evergetæ multis nominibus colendo observandoque.

Præceptores ac Patroni,

Sit patens vestros iter ad penates;
Nostra quo lente properat Thalia;
Mole fatorum miseram repulsa
Ne mala vexet.

Parva quæ vestro gremio quievit
Tuta, nunc portus trepidæ sit illi
Dulcis, & vester favor ara nobis,
Date benigni.

Multa, Patroni, pia nostra vobis
Debet; at tanto rediens favore
Plura: tunc estis mihi pars & omnis
Usque salutis.

Lacteis semper cumulata conchis
Vestra sit pyxis: mea nam canebit,
Et teret parvum calamo labellum
Leta, Patroni.

Vobis

Obstrictissimus

N. V.

DISSERTATIONIS

SECTIO I.

Preliminaris.

§. I.

I quam diem, illam
sane, quæ civitatis in
formam unitos ho-
minum animos pri-
ma conspexit, candi-
do signatam esse o-
portet lapillo: quan-
tum enim præ aliis lætitiæ, sine ingenti
ærumnarum cumulo, qui pectora mor-
talium angusta reddiderat, imposito,
attulerit; nec quibus hæc dies nondum
adfulsit, nec quibus nunquam est oritu-
ra, nec denique reliqui, nubilam eam
haud raro experientes, aut ignorant,
aut animo non adsequuntur. Enim-
vero, quamvis status naturalis, qui læ-
tissimo hoc die in civilem est commu-
tatus,

2
ratus, generis humani incolumitatem
non modo non eat destructum; sed
quantum penes se est, in malis ejus aver-
runcandis enixe elaboret: ad id tamen
fastigii, ut, ceu clypeus Achillis, incom-
modis, quibus scatet perplurimis, re-
medium ipse adhibere valeat, pertinge-
re nequit; artis quippe ignarus, qua
sua cuique securitas, sine qua parum
felicitatis sperari potest, sarta tectaue
servetur. Cujus vero rei causam ab
ipso statu naturali, tanquam pacis ac
tranquillitatis minus, quam civilis a-
mante, dictamen rationis, in utroque
statu idem manens, prohibet arcessen-
dam; sed quanta ea est, malitiæ ho-
minum, status sui libertate, qua nemini,
nisi Deo sunt subjecti, abutentium o-
mnem debet originem. Hæc namque
libertas, argumentum præcellentiae hu-
manæ haud ultimum, ad cuncta, quo na-
tura jam depravata cæco impetu fertur,
extendere se non debet; sed limites,
quos excedere religio erit, ratio ei cer-
tos præscribit: quum tamen omnia, a-
lios homines si respicias, & ferat & fa-
ciat impune; non mirum, si justo li-
berius in Deum hominesque vivant
multi.

multi. *Quæ enim libido, ut Cicero ait, se non proripiet ac projiciet aut occultatione proposita, aut impunitate, aut licentia (a)?* Status vero civilis, ceu munimentum generis humani firmissimum, merito est salutandus: tantum enim abest, ut nulla non incommoda ex naturalis libertate, in licentiam commutata, profecta maneant residua, ut cum licentia mala quoque tantum non omnia auferantur consopianturque. Veram amborum faciem nervosa, licet brevi, hac oratione depingit Hertius: Si quis, inquit, statum naturalem cum civili comparare constituat, deprehenditur, illic paucitas bonorum; hic bonitatis necessitas: illic impunitas malitiæ & securitas; hic armata justitia: illic æterna malorum; hic malitiarum everriculum: illic feritas & libidinum dominatus; hic morum cultus, lenitas & virtutis regnum: illic æqualitas hominum; hic salubris imperandi & parendi ordo: illic discincta & procax licentia; hic legum auctoritas & licentiæ propagulum. (b) Cui instar

A 2

em.

(a) *II. de finib.* (b) *Diss. de Diff. Jur. in St. Nat. & Ad. Sect. 1. §. 2. conf. Hob. de civ. cap. 10. §. 1. Puf. N. G. lib. 2. cap. 2. §. 2.*

ἐπιφωνήματ. verba Ciceronis adjici-
mus : *inter hanc vitam, perpolitam huma-
nitate, & illam immanem, nihil tam in-
perest, quam vis & jus.* (c) A qua quidem
naturalis vera descriptione nonnulli
vehementer abhorrent, statum illum
alii felicissimum, alii initio felicem,
mox corruptum pronunciantes; sed
quorum calamum strinxisse fama de
statu integritatis, & hanc sequuta ca-
lamitas, merito judicatur.

S. II.

Horum in alterutro statu ut quivis
hominum necessario est constitutus; ita
in utroque plures occurrunt consocia-
tiones; quævis suo statui, quoad ejus
fieri potest, succurrens. Omissa, quam
inter Deum ponunt & homines (d), ob-
tinet civitas nomen societatis: hac ma-
jor est, quæ inter civitates fœdere ini-
tur; maxima omnium totius terrarum
orbis (e), seu, cum Seneca ut loquamur,
quæ

(c) *Orae. pro Sext.* (d) *Aug. de civ. Dei*
XIX 3. Grot. B. P. 1. 1. 3. 2. & in annot.
ablegat nos ad Philonem in ἀρετῇ & ἰν Νόε
& Plut. in Numa. (e) *Grot. 1. c. S. 1. Epi-*
stein. in aa. ad Pol. Hor. libr. 2. cap. 1.
S. 15. plura loca de hac congeffit.

que nos omnes omnibus miscet (f). Civitati subordinantur minores plures, collegii, Senatus, curiæ, concilii aliove nomine insignitæ, aliæ ante, aliæ post civitatem constitutæ. Illarum simplices sive minimæ conjugalis, paterna & herilis; compositæ immediate familia, mediate pagus: hæ aut publicæ, quæ vel ecclesiasticæ vel politicæ, utraque generalis & specialis; aut privatæ, quæ vel legitimæ vel illegitimæ (g). Est nobis societas conjunctio duorum, plurium omniumve hominum vel natura, vel mutuo consensu, vel auctoritate superioris facta, quo homines vitam se dignam felicius vivant. Proinde quum non dicis, sed utilitatis humanæ causa omnem enatam esse societatem, quivis per se facile colligat; cura est eo major adhibenda, ne rupto, quo conjuncti sunt mortales, vinculo, utilitate, quam integro manente sperare debuerant, priventur. Nam ut omnia inter se (corporis naturalis) membra consentiunt, quia singula servari totius interest; ita homines singulis parcent, quia ad cœtum geniti sumus.

A 3

(f) Epist. XLIIIX. (g) Puf. N. G. lib. 7. c. 2. §. 21. lib. 1. cap. 1. §. 12.

*mus. salva autem esse societas, nisi amore
& custodia partium, non potest (b). Essen-*
tia autem hujus conjunctionis in unione
consistit voluntatum: nam nisi una sit
omnium membrorum voluntas, nec
una erit actio. Actiones si plures (circa
unam eandemque rem) non diu mane-
bit una societas: sed unione facta, ut
existit, eaque salva, ut manet; ita so-
luta, pereat necessum est. Solvitur
unio discordia, servatur concordia, con-
cordia non nisi certo modo negotia,
quæ ad societatem pertinent, expedien-
di. Ceterum, siquidem ejusdem indo-
lis quævis non est societas, nec idem
modus omnibus competere potest con-
veniendi. Naturalis, quæ sola ea est,
quam maximam diximus, ex natura ra-
tionali & sociali hoc vel huic simile
formatum præceptum, si sua manebit
unio, habet servandum: Fac ea, quæ
necessario conveniunt cum vita rationali &
sociali, & quæ eidem repugnant, omitte.
Reliquarum, quæ omnes adventitiæ
audiunt, cum alia sit, ut loquitur Gro-
tius (i) Sine inæqualitate, ut inter fra-
tres,

(b) *Sen. de ira lib. 2. cap. 31. (i) Grot. B.P.*
Libr. 1. 1. 3. 2.

7
res, cives, amicos, fœderatos; alia inæ-
qualis καὶ ἡ ὑπεροχή Aristoteli, ut inter
patrem & liberos, dominum & servum, re-
gem & subditos: concordia, alumna con-
junctionis, in hac eo felicius suaviusque
obtinetur, quod una sit voluntas, facul-
tate reliquis modum præscribendi pol-
lens; in illa vero, quod plures sint ejus-
dem auctoritatis, adeoque non spes, fo-
re, ut semper de re eadem inter se con-
veniant, mature, nisi omnia citius,
quam exstiterè, pessum ibunt, de re-
medio est prospiciendum. Id quod haud
difficiliter cum perspiciant & superior,
& nemo non in societatem libere co-
iens; nullæ, nisi pactis, quæ vulgo le-
ges fundamentales dicuntur, initio so-
cietatis erectis, modum decernendi
continentibus, institui solent consocia-
tiones æquales. Est modus ille duplex,
pro duplici, a quo emanat, fonte; alter
iudicio, fortunæ alter rem dirimendam
committens: hic sorte, ille suffragio
peragitur. Et quum libertatis homi-
num est, naturam arcte amplecti, aut ei-
dem aliquid detrahère vel addere, imo
per omnia ab ea recedere, prout saluti
suæ optime consuli existimaverint;

utrumque se iterum in naturalem & arbitrarium dispescit. Naturalem eum vocamus, qui quem natura ejusque ordo subministrat, presse sequitur: arbitrium vero, qui sive in nonnullis, sive in omnibus ab ea recedens, constitutionibus nititur hominum. Sors naturalis primogenitura & prima occupatio^(k); arbitraria vero modis per plurimos, pro diverso diversarum gentium more, rem expedire potest. Pari modo suffragia dupliciter, vel omnium, vel plurium consensu, rem conficiunt: ille arbitrarii, hic naturalis nomine appellandi nobis veniunt. Quibus denique tertius ex sorte & suffragio mixtus accedit; cujus divisionem & specimen infra sumus daturi.

§. III.

Æmula suffragiis non esse modo sortilegia; sed tanto etiam præstantiora, quantum fors a Deo, suffragia vero imbecillo ingenio humano dirigantur, quicumque dixerint, multum non proficient: nos enim, gnari Deum justissimum, id, si scilicet divina directio extra dubitationis aleam ponatur, nunquam erimus inficiaturi. Sed caveant, ne ipsi sua se pariter & alios nimia con-

(k) Hob. de civ. 3. 16. &c.

fiden-

Scientia decipiant, magnopere velimus.
Enimvero, si Deo omnia negotia sorte
committerentur, partim eum, ceu lege,
necessitatem actionibus hominum im-
ponere, partim menti humanæ se præ-
cipua detrahere afferunt. Verum,
utrumque eos fallit: illud adstrui ne-
quit; hoc rationis usus, in cœlestibus
non minus, quam terrenis eximium,
prorsus se declarans, manifeste refellit.
Est præterea fors haud sufficiens omni-
bus, quæ in societate occurrunt, rebus
componendis: non quidem, si ita sub
initium fuit conventum; sed si post ini-
tam res, de qua nihil antea constitutum,
existeret, qua alia, præter suffragia, via,
manente societate, esset convenien-
dum? Ne vero omnem usum sorti ade-
misse videamur, verum suum locum
obtinet, præterquam si expresse Dei
mandato nitatur, cum rationes ab utra-
que parte adeo se pares offerunt, ut ju-
stitiæ veritatiq; æque consulatur,
quam demum in partem deflectat: ea
enim rationum paritas quum satis argu-
menti proferat deficientis humani in-
genii, non aliud, omnem malarum
artium suspicionem exulare jubens, su-
perest remedii, quam ut sorti, sive ar-

bitraria ea sit, siue naturalis, res defera-
 tur. Quocirca non adeo libere res-
 publica Atheniensium, quod in crean-
 dis magistratibus sorti omnia permitte-
 bat, sortilega est nuncupanda (1);
 quippe cum omnes cives dignitate pa-
 res agnoscant Democratiae: quamvis
 propter virtutum prudentiaeque inae-
 qualitatem, qua cives invicem haud
 dubie distinguuntur, Lacedaemoniis,
 Romanis aliisque suffragia majori jure
 arriserint. Hac si removeas, temera-
 rium non minus, quam periculosum est
 negotia sorte dirimere velle: quippe
 quae, ut fortuna, caeca non probum ab im-
 probo, dignum ab indigno, verum a fal-
 so discernere novit; virtuti nullum lo-
 cum relinquit; justitiam ignorat. Con-
 tra ea, suffragium ex ratione profluens,
 causas exponit, nexus rerum solvit,
 falsum rejicit, verum sectatur. Qui-
 bus, praeter sorte, tantopere se hominibus
 suffragia dudum probarunt, ut quibus
 mens non fuit vesana, ne latum, quod
 ajunt, unguem ab iis discefferint; sed
 communi utilitate exigente in unum
 convenerint omnes, quisque suam sen-
 tentiam

(1) Bod. Mark. hist. cap. 6. p. m. 198.

sententiam prolaturus: & si non omnium eadem esset sententia, ea, quam plura suffragia constituebant, totius societatis habebatur. Judæorum fuit:

הרוב הלכין אחר הרוכ *pars major preponde-*
rat: quod sacram paginam verbis:

אחר רבים להטת *de post plures incli-*
nando (m) innuere existimant (n) Nec

aliud Græcis atq; Romanis populorum quondam nobilissimis placuit: Et gentibus quibus non aliis, & olim, & nunc

familiares (o)? Τὸ δ', inquit Aristoteles,

ὅτι αὖ δόξη τοῖς πλείοσιν, ἐν πάσαις ὑπάρ-

χει. Καὶ γὰρ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, καὶ ἐν αἰ-

σוקρατίᾳ, καὶ ἐν δήμοις, (addimus: Sy-

stematibus, refragante licet Pufendor-

fio (p) reliquisque omnibus juris non

inæqualis) ὅτι αὖ δόξη τῷ πλείονι μέρει

τῶν μετεχόντων τῆς πολιτείας, τὸ ἐστὶ

κυριον (q). Unde proverbio quali cir-

cumfertur: *major & maxima pars con-*
cludit.

(m) Exod. 23. 2. (n) Seld. de syn. lib. 2.

cap. 12. § 4. (o) Vid. Grot. B. P. lib. 2.

cap. 5. § 17. Puf. N. G. lib. 7. cap. 2.

§ 15. Limn. jux pub lib. 9. cap. 1. & alios.

(p) Lib. de Jur. N. G. 7. cap. 5. § 20.

(q). Pol. lib. 4. cap. 8.

cludit. Hæc sunt illa *Suffragia*, hæc *Pluralitas*; quæ titulum nostræ peperere dissertationi.

SECTIO II.

De

Modis suffragandi.

§. I.

UT vocum, quas nostra inscriptio sistit, *ὀνοματολογία* multis exponatur, e re esse non arbitramur: nemini enim non, omissa earum explicatione, res, de qua agere constituimus, vel titulum inspicienti, confestim patebit. Ceterum, quo via, evitatis obstaculis, hinc inde forsan orituris, expeditior, eventusque fiat auspiciatior, juvabit mentem paucis nostram indicare. Vocem igitur suffragii, quæ heic loci, altera suo relicta, in scenam nobis est producenda, ab illis, quibus originationis vocum curæ cordique fuit, a suffragine, flexuram in posterioribus quadrupedum pedibus retrorsum curvatam notante, deductam intelligimus (*). Suffrago autem descen-

(*) *Vid. Vossii Lex. Etym.*

descendit a suffringendo, (hoc a sub-
tus & frangendo) quod omnis ibi con-
tinuitas divisa ac quodammodo fracta,
idque subtus non supra, sicut in brachiis
apparet. Verbum itaque τὸ suffragor,
quod ejusdem erit originis cum suffra-
gio, si ab hac eadem voce derivemus;
cuius in proclivi est, illud non solum
tantundem significare, atque annitor; &
quod huic oppositum est refragor, vim
suffraginum in adversum renitentium,
hoc est, reniti: verum sensu etiam pro-
prio de bestiis ea ratione, qua homines
phrasi HomERICA *χερσίν τε ποσίν τε*, id
est, vertente Comico, manibus pedi-
busque obnixae facere dicuntur, præ-
dicari. A bestiis ad homines vo-
ces translatae, primum quidem gene-
raliter, mox vero ad comitia & forum
restrictae, eundem nifum in juvando re-
tinent. Quam in rem faciunt locu-
tiones apud Auctores Latinos sæpius
occurrentes. Hæc si displicuerit deriva-
tio, aliam non incommiorem defuturam
negant, qui à *σφραδᾶς*, *enuntio*,
fragor, unde suffragor & suffragium,
deducere se posse existimant (s). Nobis
suf-

(s) Vid. Voss. Ety.

suffragium, ad societates relatum, est animi sententia, voce, scripto, vel alio modo quocumque, de rebus ad societatem pertinentibus, in loco publico libere indicata, ut inter socios, re expedienda decisa, concordia servetur. Per suffragia quod veteres, idem recentioris ævi scriptores per vota, vocabulum in hoc quidem significatu barbare, non tamen incongrue usurpatum, expresserunt: quum enim suffragium desiderii voluntatis nostræ indicium sit; non male, si votum, desiderii significatum etiam sustinens (1), pro suffragio metonymice ponatur. Aliis a modo suffragandi, ῥόστ / ομρόστ / ἔμμη / ἔμνωρ / ψῆφος, χερπορία dicitur. Differt nobis suffragium a sententia ut latius & angustius: omne suffragium est una sententia; una vero sententia plura non respuit suffragia. Est suffragium decretivum, deliberativum, decisivum & discretivum, hoc est, affirmativum vel negativum; est apertum, occultum, tacitum; est denique viritim, est collectivum latum. Quæ partim ex iis, quæ dicturi sumus, patebunt; partim per se intellectu sunt facillima. §. II.

(1) Lex. Fabr.

§. II.

Quandoquidem non societas propter suffragia, sed suffragia propter societatis emolumentum existunt; non alius, quam ex membris societatis collectus cœtus ad suffragandum convenire debet: sicut enim nimis stolidum foret, cum illo publica consilia communicare, qui nomen est alienæ professus societati, ita eorundem gnarus jure meritoque suspectæ fidei insimularetur, nisi ea, si damno aut emolumento suæ essent, tempestive proderet. Quod vero sic non est capiendum, quasi quis membrum ejus societatis non esset, qua in nullum ferat suffragium. Jus enim suffragii, adeo indubitatum civis vel socii *μετρεῖον* non est, quin quis eo, salva societate, facile carere queat. Filium quis dicet societate patris excidisse, aut servum extra familiam domini constitutum, nisi quæ ad statum domesticum pertineant, participes fiant consiliorum? Metitur quidem Aristoteles (u) civem τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς; sed quem respexisse civem democraticum sensu strictissimo haud obscure patet: neque enim ulla democratia adeo

(u) *Pol. lib. 3. cap. 1.*

est popularis, quæ non, quos ætas & sexus semotos voluere, e consiliis excludat. Verum distinctius nobis erit agendum. Removimus quidem in superioribus suffragia a societatibus inæqualibus; sed hactenus, quod locum ibi ordinarium non habeant: quis enim prohibere potest, superiorem in concionem convocare subjectos? annon id ipsi loco beneficii ac clementiæ sunt habituri? Ad monarchias quod attinet, cum aliæ absolutæ, aliæ limitatæ sint potestatis; summum ab absoluto probe est secernendum. In his cum eorum, penes quos summa rerum est, potestas prius, quam ad imperii fastigium evehantur, certis cancellis magis minusve includatur, tantum civibus relictum est juris, ut, si quid de iis rebus, quæ ad consilium populi vel procerum referenda sunt, rex, illis inscientibus, decreverit, rescindi, & si velint, irritum reddi possit. Contra autem in illis, quod & ipsa ratio postulat, usu evenire intelligimus: quamvis enim *ro absolute liberum* in libertatem omnimodam, qua nulla potestas humana unquam gavisa fuit, non sit commutandum; sed ex fine civitatis metien-

tiendum : summi tamen imperantes,
 non ultima imminente calamitate, ne-
 dum rebus in secundis, ad consulen-
 dum ordines aut concilium vinculo sunt
 obstricti ; sed prout præsens verum con-
 ditio videtur exigere, proprio ex iudicio ad-
 ministrant imperium (x). Verum ad inæ-
 quales, & quidem adventitias, in quibus
 ordinarium locum suffragiis assignavi-
 mus, revertamur, quis jure in illis pol-
 leat suffragii ulterius indigitaturi. Ali-
 ter, quam per compromissos, uti vocant,
 res, in societatibus inter civitates vel fa-
 milias initis, delata suffragiis componi
 nequit : quippe cum nec superiorem
 agnoscant ; nec ob studium partium ju-
 dices sint ipsæ idonei ; σχεδὸν γὰρ ὅς
 πλεῖστοι Φαῦλοι κριταὶ περὶ τῶν οἰκείων (y).
 Est autem compromissum talis conven-
 tio, qua partes dissidentes incertas per-
 sonas, tanquam arbitros, compromit-
 tunt, mutuā cum obligatione, decreto
 sese eorum circa rem controversam fo-
 re obtemperaturos. Quo sæpe modo
 summæ potestatis reges, clarique nomi-
 nis populos amicas junxisse manus ac-
 cepimus (z). In civitatum vero socie-
 tatibus

(x) Puf. N.G. lib. 7. cap. 6. §. 8. (y) Arist.
 Pol. lib. 3. cap. 6.

tatibus sive publicis, sive privatis; generalibus, sive specialibus, quis civium habeat vel habere possit jus suffragandi, ex moribus cujusvis civitatis, unice est judicandum: heic enim ea tradere, quæ omnibus inserviant, idem foret, ac si ambas manus una contegere velles chirotheca. Generalibus politicis interesse, maximi semper fuisse æstimatum, ac, ne pluribus id juris concederetur, diligentissime cautum, magnopere non miramur; quippe qui in illis suffragii jure gaudet, particeps quoque est summi imperii. Ceterum in hisce pariter ac ceteris, si, quam & qua de causa sancte id Græci, Romani, Batavi fœderati, Helvetii aliique servarint aut servant, dicere pro data occasione aggredieremur, limites nos petulanter transiliremus: quibus constitutum est societatem non congregandam describere; sed congregatam in suffragiis ferendis breviter contemplari.

§. III.

Res igitur quemadmodum omnes, quæ vago arbitrio subsunt mortalium, non rudia tantum habuere initia; sed plures etiam easque varias mutationes subiere

subiere: ita ritum quoque suffragandi neque tam sollemniter accurareque primo, quo cœpit, tempore, ac postero factum; neque similem aut eodem, aut diverso solo faciem obtinuisse constat. Quod ad initia attinet, ut illa non ante civitatem extendi; ita nec diu post eandem constitutam ortum duxisse, animam saltem obtinuisse, suffragii indoles, civitatis naturam requirens, facile evincit. Cum autem non magnopere inficiemur, quin in primis societatibus, ex quibus civitas demum est conflata, civitati analogon quid exstiterit; neque locus suffragiis, si modo suffragia & non potius consilia dicenda, eo tempore denegari potest: quamvis à perfectione, qua, civitate constituta, gaudent, tantum abessent, ut, quam umbram inter & corpus, plus compareat discriminis. Patres quidem familias, penes quos tunc temporis omnis residebat potestas, quin non solum ipsi, sed etiam alii quicunque deliberatum convenire, nec non dissidentes iudicem repræsentaturos (compromissos) eligere eo pacto potuerint, ut quid aut omnes, aut major eorum pars decrevisset, ratum ab omnibus

haberetur; non est, quod inficias ea-
 mus: mos tamen neque fuit ordinarius,
 neque tantæ efficaciam, quin, si alterutra
 pars sententia non acquiesceret, ægre
 effectui daretur. Modos suffragandi
 omnes eorumque fata apud diversas
 gentes ut nostri non est instituti recen-
 sere; ita non prorsus nullum nos operæ
 facturos esse pretium ducimus, si nobi-
 liores quorundam in brevem formam
 redactos, sisteremus spectandos. In
 genere ut dicamus, est alius modus si
 suffragia; alius, si suffragantes respicias.
 Illo respectu vel simplex modus est,
 vel mixtus. Simplicem ad duas species
 referimus, apertam alteram, alteram
 occultam appellantes; illa voce, scri-
 ptione, discessione, porrectione ma-
 num, ceteris; hæc aut punctis in ta-
 bella chartave notatis, aut schedulis, te-
 stulis, fabis, frondibus, globulis linteis,
 ceteris, in urna, pyxide cistellave conje-
 ctis, aliisque modis peraguntur. Mix-
 tus, qui ex suffragio & sorte componi-
 tur, est duplex: aut enim præcedit suf-
 fragium, sequitur fors; aut præ-
 cedit fors, sequitur suffragium.
 Romani voce, pedibus, manu & ta-
 bellis sua tulere suffragia. Id vero
 quo

quo melius pateſcat, ſingulatim, ut in
 judiciis Prætorum, Senatu & comitiis,
 minoribus miſſis ſocietatibus, collige-
 bantur, dicere juvabit. Tria erant co-
 mitiorum genera, centuriata, curiata &
 tributa; niſi hæc concilia plebis cum
 Cellario (a) malis appellanda. Curiata
 ſi eſſent celebranda, in curias, ſi tributa,
 in tribus, ſi centuriata in centurias diviſo
 populo, ſententia in ſingulis, dum voce
 ferebatur ſuffragium, ſingulorum ro-
 gata, palam iisdem verbis, quæ poſtea
 tabellis inſcripta fuere, pronunciaba-
 tur (b). Introductis vero tabellis cera-
 tis (c); per pontes, qui erant anguſtæ
 viæ, in locum cancellis clauſum, ovile
 dictum, ibant. Pontibus duæ, in capite
 altera, altera in fine impoſitæ erant ci-
 ſtæ: illa tabellas cuique miniſtrabat;
 hæc vice ſuffragii depositas recipiebat.
 Utrum vero diviſas, an junctas, ut vult
 Grucchiuſ d) tabellas habuerit diribitor,
 in medio nos relinquimus. Id certum
 eſt, duas fuiſſe diverſas, comitia magi-

B 3

ſtratum

(a) *Antiq. Rom. cap. 6.* (b) *Rosin. Ant.*
Rom. libr. 6. cap. 14. (c) *Cic. Divin. in*
Verr. cap. 7. aliique. (d) *De Comit. Rom.*
libr. 1. cap. 4. p. m. 118.

stratum si excipias : altera literis V. R. id est *uti rogas* ; A vero, id est, *Antiqua* signata erat altera : illa rogationem confirmabat ; hæc rejiciebat. Concione enim convocata , a præcone Senatus consultum primum est recitatum, mox populus oratione instructus, ac denique hac formula rogatio facta : *Rogo vos, velitis, jubeat* ne. In magistratibus vero creandis, tot, quot erant candidati, unicuique de populo datæ sunt tabellæ, quibus antea nominum illorum primæ literæ erant inscriptæ. E duabus prioribus alterutra ; ex his, quot magistratus essent creandi, in cistam conjiciebantur. Quo facto, educendis suffragiis adhibebantur custodes, quorum munus erat describere suffragia, hoc est, pro numero similium tabellarum, puncta in tabellis aliis, numerum diversarum, in cista conjectarum, æquantibus, notare : quo melius, inito tandem omnium tabellarum numero, ex punctis intelligeretur, quæ sententia esset pronuncianda. Ea enim & in lege ferenda, & magistratibus creandis & rebus denique aliis, quæ pluribus tabellis comprehensa punctisque notata erat, pro-

pronunciabatur (e). Punctum quidem pro suffragio & consensu accipi, loca, apud auctores dispersa, complura indicant. Notus est versus Horatii (f):

*Omne tulit punctum, qui miscuit utile
dulci.*

Et alio in loco (g):

Disceda Alcæus puncto illius.

Cujusmodi plura videat, cui volupe fuerit, a Grucchio (h) & Rosino (i) congesta. Ratio autem, cur id fiat ex usu punctorum in suffragiis est petenda. Adhibita fuere puncta, omnium consensu, illo, cujus supra mentionem fecimus, modo; eoq; solo Grucchius cum suis punctis acquiescit. Præter hoc existimant alii (k), circumlatas fuisse in comitiis magistratum ceratas tabellas, omnium candidatorum nomina complectentes, in quibus pro nomine eorum, quos suffragatores electos volebant, punctum annotabatur; adeoque

B 4

ratio

(e) Grucck de comit. Rom. Ros. Ant. lib. 6.

6 7. (f) De Art. Poët. v. 343. (g) Epist.

2. v. 99. libr. 2. (h) In libr. de comit.

Rom. 1. cap. 3. (i) Ant. Rom. lib. 6. Paral.

(k) Vid. Græv. animad. in Or. Cic. de leg.

Agr. II. 2. Fab. Lex. ad voc. punct.

ratio suffragandi, tabella pro charta substituta, illi prorsus similis, quam ad hanc Academiam natio Vestmanno-Dalekarlica (de qua mox plura) in eligendo hodieque observat. Quam in sententiam hæc etiam Plinii (l) verba nobis explicanda videntur: *Proximis comitiis in quibusdam tabellis multa jocularia, atque etiam fœda dictu: in una vero, pro candidatorum nominibus, suffragatorum nomina inventa sunt.* Ad judicia prætorum quod attinet, usurpatæ etiam in illis fuere tabellæ. Actione enim a partibus litigantibus peracta & indicato eos dixisse, tres singulis iudicibus distributæ sunt tabellæ, quibus antea inscriptæ (a iudicibus id factum esse, ut vult Cellarius (m) dicat alius) literæ A *absolutionis*, C *condemnationis*, N L *non liquet*, *ampliationis* notæ erant. Res si leviores essent, ex tabella singuli suam sententiam pronunciabant; sin vero majoris momenti, earum alterutra in urnam coniciebatur (n). Senatusconsulta per di-

(l) *Epist. 25. lib. 4.* (m) *Ant. Rom. cap. 4.*

(n) *Car. Sigon. de iud. Rom. cap. 22. Rosin. lib. 9 cap. 24. Grav. animad. in orat.*

Cic. pro Cæcil. cap. 7.

discessionem & sententias rogatas fie-
bant. Re jam decidenda proposita,
rogata est sententia interdum nonnul-
lorum, interdum omnium senato-
rum, ordinis qui erant majoris;
minori vero annumerati nunquam
voce, sed pedibus tulerunt, unde
Pedarii dicti fuere: Tribunis, etiam
non rogatis, facultas erat pro lubitu
interloquendi. Dictis ergo sententiis,
ut placuit & oportuit; illam, quam ro-
gans maxime utilem ducebat, pronun-
ciavit, qui, inquiens, *hec sentitis, in hanc
partem: qui alia omnia, in illam partem
ite, qua sentitis.* Tunc senatores ad
hunc vel illum, cujus sententia place-
bat, se contulerunt, accessu suo illam
confirmantes. Et hoc ipsum est, quod
volunt nonnulli elevatione quoque
manuum factum esse (o).

§. IV.

Debent Romani multa Græcis: Et-
iam hac in parte idem si diceretur, a ve-
ritate non esset alienum. Arrisit admo-

B 5

dum

(o) *Rosin. lib. 7. cap. 5. & 7. Cell. Ant. Rom.
cap. 5. 1. Alex. ab Al. lib. 4. 2. Lips.
ad Sen. de Vit. Beat. cap. 2. Gell. lib. 1.
cap. 18. Vopiscus in Aureliano.*

dum Græcis occulta suffragandi ratio, in primis vero Atheniensibus, ceu ex iis, quæ nos extremis digitis, ut illi calculos in urnas demittentes (p), tangere constituimus. *X* Horum in judiciis (q) primo tempore conchæ marinæ sunt usurpatæ: non quidem integræ, nec, quæ in iis reperiuntur, margaritæ; sed testæ illarum, quibus duabus constant multum cavis, *Musselschale* nobis dictæ. Testas fuisse vel inde patet, quod postea ad harum similitudinem æneæ, quæ laminæ dicuntur, sunt fabricatæ usurpatæque (r); lamina enim non tam rotunditatem, quam latitudinem insinuat. Concharum partibus interioribus laminisque inscriptum fuisse nomen ejus, de quo suffragia ferebantur, & si damnaretur, ad nomen literam τ & Θ si absolveretur, τ & T adpositam creditur. (s) Huc alluserunt Poëtæ:

Nosti

(p) *Aristoph. in Vespas.* (q) *In genere vid. Gron. Antiq. Græc. Tom. 5. Pfeiff. Ant. Gr. lib. 2. (r) Jul. Pollux lib. 8. Onom. cap. 6. (d) Guil. Bud. Com. G. L. p. m. 226. Rutgers. Varian. Lect. Libr. 5. c. 17. Ros. Ant. Rom. Paral. ad libr. 9. Scholiast. ad Persiæ Sat. 4. v. 13.*

*Nosti mortiferum Prætoris, Castrice,
signum;*

*Est operæ pretium discere Theta no-
vum (t)*

Lepide quidam Epigrammatographus:

*Infelix multis Theta est, mihi litera fe-
lix:*

Si θάνατον scribit, scribit & illa θεόν (u)

Fuit præterea fabarum usus ipsis fami-
liarissimus: eæque erant aut albæ & ni-
græ; aut solidæ & perforatæ: albis &
solidis absolvebant; nigris & perforatis
damnabant. Sunt quoque, qui volunt
ossa suilla in judiciis fuisse adhibita.
Occurrunt fane in hoc significatu vo-
ces χοιρίναι, quod est ἀπὸ τῶ χοίρε &
επὶ ὀνδύλοι: quarum hanc tamen de la-
minis ex ære fabricatis, & illam de con-
chis marinis interpretatur alicubi Ju-
lius Pollux (x). Plerumque fuere hæc
symbola occulte in urnis conjecta; in-
terdum vero aperte in mensis posita.
Nec illud est prætereundum, quod di-
numeratis calculis, si reperti essent plu-
res condemnantes, in tabella cera ob-
ducta,

t) Mart. Epig. 36. libr. 7. (u) Cit. ab Hild.
in comp. Ant. Rom. ad lit. T. (x) Loc.
pr. cit.

ducta, ungue lineam longiorem faciebant; sin vero absolventes plures, breviorē: illa condemnabant; hac absolvebant. Pari modo frondes oleæ adhibitæ non solum de senatoribus, cum quis eorum male gesti muneris insimulatus esset removendus; sed etiam a senatoribus in ferendis aliis de rebus sentiētiis; imo, cum de civibus, verū an falsi essent, quæstio institueretur. Qui modus suffragandi ἐκφυλλοφορία dicebatur (γ). Populus in relegandis civibus propter insignes virtutes divitiasque, quod Aristoteli (z) δίκαιον πολιτικὸν dicitur, testulas, (olim fabas) ὄσρα καὶ illis dictas (figulinæ, an ostreorum fuerint, in dubium revocatur a) usurparunt. Ipsum modum his verbis describit Plutarchus (b): Ὅσρακον λαβὼν ἕκαστος, καὶ χράψας, ὃν ἐβέβλετο μεταστῆναι τῶν πολιτῶν, ἐφέρειν εἰς ἓνα τόπον τῆς ἀγορᾶς περὶ πεφραγμένον ἐν κύκλῳ δρυφράκτοις. Οἱ δὲ ἀρχοντες πρῶτον μὲν διηρίθμουν τὸ σύνπαν ἐν ταυτῷ ὄσρακων πλῆθος. Εἰ γὰρ ἔξακι-
χιλίῳν ἐλάττονες εἰ χράψαντες εἶεν, ἀτελεῖς ἦν

(γ) Pfeif. Ant. Græc. lib. 2. cap. 12. 29. & 30.

(z) Pol. 3, 9. (a) Lex. jurid. Joh. Calv. in voc. ὄσρ. (b) In Aristide.

ἦν ὁ ἐξοστρακισμὸς. Ἐπειτα τῶν ὀνομάτων
 ἕκαστον ἰδίᾳ θέντες, τὸν ὑπὸ τῶν πλείστων
 γεγραμμένον ἐξεκέρυττον εἰς ἑτὴ δέκα, καρ-
 πύμενον τὰ αὐτὰ. Modus ipse ostraco-
 phoria, & multa ostracismus voca-
 tur (c). In illis vero rebus, quæ a sena-
 tu ad populum referebantur, manibus
 facta fuit suffragatio: elevando affirma-
 tum; demittendo negatum: unde χει-
 ροτομία & χειροτονέω manu ferre suffra-
 gium (d). In comitiis Laconibus pla-
 cuit acclamatio, ac, si non constaret, in
 qua parte plures essent clamores, facta
 est discessio (e). Est denique haud in-
 frequens scriptoribus Græcis non mi-
 nus, quam Latinis ψῆφον, calculum sive
 lapillum pro suffragio ponere. Ve-
 rum re ipsa lapillis non lata esse suf-
 fragia; sed mori, veteribus rece-
 pto, calculis numerandi adscribendum
 esse judicamus: quum enim suffragia,
 hisce modis lata, numerarentur, tan-
 quam calculis numeralibus fieri soli-
 tum erat; factum est, ut lapillus pro
 conchis, fabis & re alia quacunque, qua
 nume-

(c) *Jul. Poll. lib. 8. cap. 5.* (d) *Græv. T. cit.*

p. 1549. & Pfeif. l. c. cap. 35. (e) *Græv.*
loc. cit. p. 2539.

numeratio instituitur, usurpetur. Hoc ipsum respiciens, dixit Budæus (f): *Ψῆφος non modo calculus est τῶν λόγι-
ζομένων; sed etiam suffragia ferentium in
comitiis, hoc est, τῶν ἀρχαιρεσιάζοντων
καὶ τῶν δικαστῶν τὴν γνώμην ἀποφαινομέ-
νων.* Quid? quod aperta loca osten-
dant fabas, conchas & laminas æneas
calculos appellari (g). Græcis & Ro-
manis; quorum mores hætenus levi-
ter perstrinximus, Venetos si addamus;
nobiliores modos nos attulisse credi-
mus. Brevitate vero eadem, qua cœ-
pimus, ut pergamus; tota res confici
videtur, si sententias singulorum heic,
non symbolis in urna coniectis, eo-
rumve inscriptione, sed colore urna-
rum dignosci observemus. In concilio
magno duæ sunt urnæ, una viridis, quæ
negat; altera alba; quæ affirmat sen-
tentiam rogatam; seu potius una est;
ea industria concinnata, ut duas quasi
cellulas conjunctim habeat, sitque su-
perne concamerata, unumque tantum-
modo os proferat, in quod suffragato-
ris brachium inseratur. Numerantur
verò

(f) *Com. Ling. Gr. p. 226.* (g) *Pfeif. l. 1. c. 1.
cap. 29.*

vero sententiæ modo tam ceteri tam-
 que artificioso, ut Contarenus dicere
 audeat, *tam admirabile artificium nun-*
quam post homines natos excogitatum esse:
 dignum profecto, quod legatur. (b)
In senatu circumferuntur totidem ur-
 næ albi coloris, una post altera, quot
 sunt sententiæ diversæ: & ut constet,
 quæ sententia singula urna approbetur,
 alta voce pronuntiat circumferens no-
 men auctoris, qui sententiam primus
 tulerit. His succedunt duæ aliæ, viri-
 dis altera, altera rubei coloris: hæc
 eorum suffragia excipit, quibus non-
 dum liquet; illa eis inservit, qui o-
 mnes dictas sententias repudiant (i).
Judiciis una est urna, tres habens cel-
 lulas, condemnantem viridis, absolven-
 tem albi, dubitantem rubei coloris,
 unico operculo affabre contectas. Sunt
 præterea urnæ albi coloris inscriptæ li-
 teris: *De Si*; viridis: *De No*; rubei:
Non Sint. In urnas demittuntur glo-
 buli *ad nucis avellanae magnitudinem pro-*
pe accedentes ex scutis linteis consuti,
 ne in vasculum decidentes, strepitu
 pro-

(b) Contar. de rep. Vener. lib. 5. (i) Cont.
 libr. 3. Lannot. de rep. Venet. p. m. 161. &c.

prodant suffragatorem (k). Neque vero est hic mos suffragandi Venetis solum, sed Genuensibus quoque familiaris approbatusque (l). Frameas, si placuit sententia, concussisse; fremitu vero, si displicuit, aspernatos esse Germanos refert Tacitus (m). Hos, aliis supersedentes, tanquam præcipuos recensere volumus, partim quod hinc de reliquis facile judicari possit, partim quod ad Græcorum Latinorumque scriptores intelligendos nonnihil subsidii conferant. Neque enim plures, neque apud quas & quot gentes hic vel ille mos vigeat vigueritve, per imperatam nobis brevitatem, licitum, si quæ sciremus, referre.

§. V.

Utrum consultius sit aperte, an occulte suffragia ferre diu multumque est disquisitum. Romani duxerunt olim, e re sua esse pro voce tabellas, contra alii pro tabellis vel schedulis, substituere vocem. Cicero pro apertis suffragiis, tanquam pro aris & focis contra

(k) *Cont. lib. 3. Jan. lib. cit. (l) Grav. Thes. Hist. Ital. Tom. 1. p. (m) De mer. Ger. cap. 2.*

tra tabellas acriter disputat; contendens, *nihil esse in suffragiis voce melius*: idque non sine magno rationum pondere. Nam ut sileatur, veritatem ex contrariis sententiis; haud secus ac aurum cum auro si conferas, (nihil enim in quaestionem veniens adeo est evidens, quod non dubitationem aliquam admittit) magis illucescere; ac uult plus aperta, quam occulta suffragia ingenia iudicium. Quis enim erit, quaeso, tam abjectae mentis, ut suam semper sententiam minimi haberi patiatur? nec facile sustinet quispiam tam audacter aperto calculo, ac occulto fieri potest, deteriore causam ire promotum. Contra alii, quum haud obscure appareat, sic aut libertatem metu potentum nonnullis praeripi, aut odium invidiamque eos comitari, in primis si fides silentii inter socios non teneatur, occulta malunt. Qualia in utramque partem disputata apud Ciceronem aliosque legi possunt (n). Haec inter medio, ceu remedio, ratio, quam mixtam

C

tam

(n) Cic. libr. 3. de leg. cap. 15. & 16. Orat. pro Sext. cap. 58. Sall. Orat. 2. ad Caes. cap. 18. Plin. Ep. 20. libr. 3. & 25. 4.

tam diximus, altera originem debet suffragandi: quippe quæ sorte, suspectæ fidei remotis, idoneos suffragatores sistit. Quo in numero cum nulla vix detur nobilior, quam quæ Venetis in Principe suo, *Doge* ipsis dicto, per *ballottas*, uti vocant, eligendo, usu est recepta, eam heic loci adferre voluimus. Congregatis, quibus jus Principem eligendi competit, adponitur urna, globulos pro numero personarum, XXX auratos, reliquos argentatos continens, ad quam omnes accedunt, quisque suum globulum ope pueruli extrahens. Illi, quibus aurati obtigerint, aliam urnam, in qua IX aurati, adeunt; & hi quibus obtingunt, XL Senatores ex universo ordine eligunt. Hi XL ad tertiam urnam conveniunt XII auratos exhibentem; a quibus XXV electi, & quarta urna ad IX redacti, iterum XL eligunt. Ex his, qui quinta urna XI auratos fortiuntur, XLI eligunt, qui tandem idonei ad novum Principem eligendum, censentur (o). Eandem quoque consuetudinem in Prin-

(o) *Contar. de Rep. Ven. cap. 2. p. 143. Jan-
not. de Rep. Venet. p. m. 170.*

Principe suo eligendo a Genuensibus observari docet nos Grævius (p). Alia ratio, pro aperta suffragatione defendenda, peti potest ab ordine sententias dicendi. Nam si aperte ferantur suffragia, haud parum interest, quis primo ultimove loco suam pronuntiarit sententiam; sin vero occulte, prærogativa tantum est dicenda. Quod si a præsi- de iisque, qui ætate dignitateque aliis præcellunt, initium foret; non inficiandum, quin non minus magna utilitas junioribus accedat, in majori præsertim cœtu, ubi rerum agendarum, nondum omnes satis gnari sunt; quam pervicacia (q) quorundam in sua sententia propugnanda, etsi pessimam ipsi intellexerint, evitetur. Viri etenim, dignitate conspicii, sententia, quam semel protulerunt, relicta, aliorum, utpote sanio- rem, non nisi ægerrime amplectuntur, se haud levem hoc ipso honoris jacturam, vel imprudentia vel oscitantia prodita, facere existimantes. Id vero periculi subest, ne sententiis seniorum præoccupati, illos non alia

C 2

de

(p) *Thes. Hist. Ital. Tom. 1. p. 1482.* (q)

Bod. de Rep. lib. 3. cap. 3. p. m. 375.

de caussa, quam quod dixerint, sequantur, auctoritate, non iudicio nixi. Quapropter cum & illi errori sint obnoxii, fit (Barclaji verbis paulo commutatis utor *r*) ut quemadmodum de unius recta sententia mutuam sapientiam multi sumant; ita unius sæpe error ceteris lubricum sit, quo temere labantur. Id quod, si juniores dignitateque inferiores primum dicant, non est verendum. Harum neutra ratio quibus sese approbat, aut per vices primi dicunt, aut qui sententias rogat, non observato ordine, quem sibi visum fuerit, percunctatur. Neutrum male: nam ut illud quasi medelam, inter duo priora medium tenendo, adhibere conatur; ita hoc industriam singulorum mire accendit, *ut perinde quisque animum intendat, ac si censendum magis, quam assentiendum esset*, sicut de Augusto narrat Suetonius (*s*). Modus prorsus egregius; sed qui Cæsari, quem sibi favere credit, ansam dare potest primum interrogandi (*t*). Quam igitur cunque viam ingressus fueris, vix ac ne

VIX

(*r*) *Icon. An. cap. 2.* (*s*) *In vit. Aug. cap. 35.*

(*t*) *Suet. in vit. ejus cap. 21.*

vix quidem spes erit, te aliquam fraudis & incommodi expertem fore inventurum. Quo, ait Plinius (u), hac eadem de re differens, te convectas? Quæ remedia conquiras? ubique vitia remediis fortiora. Tutissima, quæ minimis urgetur.

§. V.

Alter, qui jam succedit, modus, respectu suffragantium, itidem est duplex. Nam, facta concione, non semper viritum pro numero personarum, sed usu etiam non nusquam locorum evenit, ut collectim, secundum regiones, ordines, cetera, in quæ concio est divisa, attendi soleant suffragia: ita, ut quemadmodum illic singulæ personæ singula ferunt suffragia; ita hic singula regio, siue plures, siue pauciores ex ea adsint, collectim sumta, non nisi unius personæ vicem sustinet. Regionis autem ea sententia renunciatur, in quam plures ejusdem regionis, suffragiis viritum, inmo & viritum & collectim (x) latis, frequentiores ivisse deprehenduntur.

(u) *Epist. 25. libr. 4.* (x) *Ult in classe Princ. Imp. Ger. conf. Bechnex, Limnæus aliique de comit. Imp Germ.*

tur. Non vero existimandum est sententias similes, e diversis regionibus collectas, ad pluralitatem constitutendam, hac salva ratione, posse conjungi: arguunt enim conjunctæ, regiones esse commixtas. Hanc apud Romanos invaluisse consuetudinem comitia eorum dubitare nos vetant: regionatim vero factam, cujus Livius facit mentionem, de ordine in tribubus servando olim explicatam intelligimus (y): sicut & ipse in centuriatis viritim eodem modo exponit (z). Idem Atheniensibus, Episcopis aliquando in conciliis, aliisque (a) placuit: in Systematibus locum quasi proprium obtinet. Est hoc ipsum institutum laude sua minime defraudandum, partim ob feliciorum rationem, ne singuli semper, negotiis suis privatis posthabitis, sæpe per multa itinera, multoque sumtu, etiam levissima de causa adesse cogantur; partim ad æqualitatem vel respectu hominum,

(y) Grucck. de Comit. Rom. lib. 2. cap. 4.

Ros. Ant. Rom. lib. 6. c. 20. (z) Libr. 1.

cap. 43. (a) Bod. de Rep. lib. 2. cap. 7.

Polan Hist. Con. Frid. lib. 2. p. m. 154.

Bud. Com. Gr. Ling. p. m. 219.

minum, vel regionum conciliandam
 tuendamque: nam sicut diversæ con-
 ditionis homines diversa negotia, ne-
 gotia curæ sequuntur; ita suæ cuique
 fere regioni peculiares proprietates;
 quæ, hac neglecta ratione, nonnullis
 fraudi forent & injuriæ. Si ferantur
 e. g. in Democratia viritim pari jure
 suffragia; non potest non fieri, quin
 pauperum, quorum numerus semper
 est major divitum, plura, quoties ve-
 lint, futura sint, atque adeo præva-
 litura. Id suo tempore in republica
 Romanorum animadvertens Servius
 Tullius, loco comitiorum tributorum,
 substituit centuriata; nam cum in illis
 divites semper superarentur à pauperi-
 bus, æquum censuit in divites, one-
 ra gravius ferentes, majorem potesta-
 tem transferendam (b), ab una inæ-
 qualitate ad aliam transgrediens. At-
 que hæc inæqualitas in causa fuit, cur
 Plebs postero tempore a Patriciis ter-
 uti notum est, secesserit. Tollitur ve-
 ro omnis inæqualitas, si divites in to-
 tidem classes, ac pauperes, dividantur.
 Fac in multitudine (liceat nobis exem-
 plum

C 4

(b) Liv. lib. 1. cap. 43.

„plum mutuum sumere à Thomasio (c)
 „civium 10000, pauperum esse 8000,
 „divitum 2000; si tam pauperes, quam
 „divites describantur in classes, seu tri-
 „bus 25, & unicuique tribui non ni-
 „si unicum detur suffragium, divites
 „pauperibus exæquabuntur. Sic cum
 „Libertinorum & eorum, qui adoptione
 „jura civitatis consequiebantur, tanta
 „esset Romæ multitudo, ut antiquorum
 „civium suffragia longe superarent (id
 „quod ab Appio Censore factum fuit
 „(d), ut a Plebe quod vellet, facili-
 „us impetraret) Fabius Maximus Cen-
 „sor gratiam, Appii fraude collectam,
 „effudit, cum Libertinos omnes, &
 „qui ab iis stirpem duxerant, in IV tri-
 „bus cœgit, ut antiquorum & inge-
 „nuorum civium suffragia tueretur (e).
 Huc etiam illa æqualitas, quæ inter or-
 dines est imperii Germanici, quoque est
 referenda.

SE-

(c) *Tabul. Pb. Pr. 46.* (d) *Liv. lib. 9.*
Flor. 20. (e) *Bod. de Rep. l. pr. cit.*
p. 361.

SECTIO III.

De

Pluralitate.

§. I.

HOc modo latis suffragiis, proximum est, ut ineatur numerus, quo in discrepantia sententiarum, pluralitas, quam quærimus, inveniatur. Est pluralitas, cui heic concretivum plures, & pars major æquivalent, quantitate alia; alia qualitate: numero illa; hæc auctoritate & prudentia superans. Auctoritatem non eam, qua genere, ætate, opibus ac formæ honorisque dignitate, haud secus ac histriones in scena colore distincti, alter hominum alteri præcellit; sed quæ consensum significat, intellectam volumus: non vero eam, quæ suadendi magis, quam jubendi potestate gaudet: nec quæ ejus est indolis, ut neque sola valeat, neque sine ea quicquam, quod ratum sit, discerni queat; sed cujus voluntas circa præsens saltem negotiū juri nullius subest determinanda (f). Erit igitur soci-

(f) *vid. Lex. Fabr.*

etas

etas inæqualis, ubi hæc pluralitas suum locum inveniet: namque patet illum, qui tali auctoritate pollet, diversam a reliquis, qui suffragati sunt, jus habere dicendi; illum decretivum, hos deliberativum suffragium. Habet etenim deliberativum tantum in decernendo ponderis, ac amico cuiquam data consilia: quæ quamvis optima, ac si approbarentur, summum essent emolumentum allatura; fastidioso tamen supercilio, quod vinculo externo sint destituta, rejici possunt. Decretivum vero, vel ceteris omnibus reluctantibus, majori partem numero minorem præferre, immo, utraque rejecta, aliam sententiam pronuntiare valet. Hæc si auctoritas penes numero plures resideat, & contingat, (contingere autem haud raro assolet) in partes ut abeant diversas, qualitas in quantitatem mutata evanescat, necessum est: quomodo Optimates Aristocratici simul considerati qualitate; divisi autem quantitate constituunt plures pluralitatem. Sed quam pluralitatem missam dudum fecimus.

§. II.

Alteram qualitatis speciem sistit nobis

bis prudentia ; quæ in jure ut personis, ita sententiis distribuendo primas sibi partes merito vindicat : quippe cum mentis sit oculus, ac facem hominum actionibus præferat, ut instar navæ, syrtibus scopulisque evitatis, quo cursum dirigat, quivis feliciter pervenire queat. Quo fundamento non minus, quam experientia, mille testium loco habita, Horatius (f) & Juvenalis (g) innixi, nullum abesse numen, si sit prudentia, sed vim consilii expertem mole sua ruere, asserere non dubitarunt. Prudentia igitur in sententiis ponderandis tanti non facienda, tantoque opere amplexanda, ut cui socia se junxit, ea sententia, numero licet minima, morali æstimatione valeat maxima? Enimvero, siquidem *non tam bene cum rebus humanis agitur, ut meliora pluribus semper placeant* (h) ; eo satius erit ponderare, quam numerare suffragia, quo est insipientius, externa rei facie contentum vim, qua pollet, internam negligere. Id ipsa quoque suadet natura, reique communis summa jubet
uti-

(f) *Od. 4. libr. 3.* (g) *Sat. 10.* (h) *Sen. Vit. B. cap. 2.*

utilitas. Verum optanda res est, non speranda : at frustra voto expetitur, quod spes deest consequendi. Quis enim hic iudicium feret, utra sententia sit prudentior ? non sane ipsæ partes diffidentes. Neque enim in propria sua causa pro arbitro sese ingerentem is, qui in diversam abit sententiam, admittet. Et quotusquisq; est, cui non sua magis prudentia, quam aliena placet ? imo, quam multi sunt, qui ideo tantum vel optimam sententiam obrectare gaudent, quia ipsi auctores non fuerunt (i) ? Esset profecto, cum alio rursus ut loquamur, hæc res materiam præbitura assiduis contentionibus, & omnino ad res impediendas citius, quam expediendas valitura (k). Proinde nimiam Evangelicorum de ponderandis sententiis instantiam decreto rejecit imperator Matthias (l), tanquam rem, & ab exemplis vitæ alienam, & naturæ consilii publici contrariam : in quo aliud fieri non potest, quam ut numerentur, non ponderentur.

(i) *Puf. N. G. libr. 7. cap. 2. §. 15.* (k) *Bæcl. Calc. M.* (l) *Becher. jus pub. 4. 1. §. 13.*

rentur sententiæ. Verum enimvero, si qua societas aut auspicio superioris geratur, aut inter membra, summa potestate prædita, sit conventum, ut quæstione de sanioritate (sit venia verbo) existente, judicium membro cuidam sui extraneive corporis deferant; fieri potest, ut pars, numero etsi minor, sanior declarata, major haberi queat. Illud ut recte ac salubriter contingit; quippe cujus voluntatem venerari, eaque cognita acquiescere subjectos decet: ita hoc prorsus inauditum, ut est & fuit, fore credimus; nam uni, quam pluribus; extraneo, quam indigenis plus fidei habere, rationi quid inimicius? cum periculo quid conjunctius?

§. III.

Porro ad pluralitatem quantitate majorem quod attinet, non eadem eam æstimatione omnes metiuntur; aliis naturalem, civilem aliis legem sequentibus. Naturali jure ea sententia major est habenda, quæ paucioribus, pluribus, adeoque unico etiam suffragio; civili autem non, nisi qui certo & definito, uni fere cuique societati peculiari,

liari, alteram excedat numero. Duæ minimum tertiæ partes Cardinalium eligent Pontificem Romanum, si rata habebitur electio (*m*). Eandem apud Venetos consuetudinem tam olim in Jesuitis ejiciendis, quam hodie in Principe suo eligendo, aliisque rebus ponderis momentique majoris valere refertur (*n*). Genuenses, Decuriones aliosque scientes ut prætereamus (*o*). Suspectam his alteram rationem non minus doli in sentiendis & ferendis & numerandis facile committendi metus, quam unicum minori præpollens sententiae suffragium, haud secus, ac unus testis, nihil, reliquis sese mutuo velut destruentibus, valiturum, haud dubie reddiderunt: quo enim plures eandem in sententiam iverint, eo non minor tantum locus dolo & conspirationi; sed firmiori etiam, quæ decernant, talo stare judicatur. Alia non fuit causa, cur uno alteram partem superans sententia neque Judæis in judicio

(*m*) *Cap. 6. Tit. 6. de El. & El. pot.* (*n*)
Cont. de Rep. Ven. lib. 1. & 2. (*o*) *Græv.*
Thes. Hist. Ital. T. 1. p. Puf. l. p. c.

cio capitali (*p*), neque Gallis in damnando (*q*), ubi *peccare bis non licet*, sufficiens fuerit; sed quæ binis ad minimum vinceretur. Judicavit ergo Boeclerus, naturali omnium pro laborantibus favore, egregium id fore æquitatis temperamentum, *si in odiosis duæ, in favorabilibus una sententia ad constituendam partem majorem requirerentur* (*r*). Quibus id etiam accedit, quod, naturali ratione rejecta, conjunctio ac paritas sententiarum, multum sæpe incommodi adferentes, facillimo negotio evanescant: impleto enim numero civiliter designato, tot non supersunt suffragia, ut conjuncta eum æquent, nedum disjuncta superent. Verum civili cum sit naturalis prior, concordia aptior, ac minime, dolo semoto, fallax; & antiquiori & sequiori tempore usum obtinuit longe frequentiore.

§. IV.

Hinc ut constat pluralitatem quantitatis, quæ nostræ est considerationis, ex numero suffragiorum æstimatam esse; ita suffragia, ex quibus constituitur,

(*p*) *Seld. de syned. lib. 2. §. 2.* (*q*) *Ærod. Decr. libr. 1. T. 16. §. 2.* (*r*) *Cal. Min.*

tur, non numero, sed jure suffragantium
metienda constabit. Quemadmodum
in corpore humano, facta ad mentem,
quæ instar reginæ est, contentione, pari
facultate omnia membra gaudent; uni
vero plus, quam alteri, dum consul-
tat, tribuit suffragii; sæpe oculis, quam
auribus, & quibus tactus peragitur; his
etiam & istis, quam illis; linguae sæpe,
qua gustus, quam oculis plus fidei ha-
bens: ita nec naturae corporis civilis
est repugnans, sua, quæ cives sunt,
membra, jure, si inter se non aequalia,
conservata tegere inæquali, huic unum,
alteri duo, tertio plura suffragia conce-
dendo. Inæquali inquam, non natu-
rae, sed graduum; ejus enim respectu
pluralitas nostra, consultativa suffragia
excludens, aequalitatem necessario
infert: nec diversae, sed ejusdem clas-
sis, curiae & societatis; nam quin in di-
versa societate vel classe jure quis suf-
fragii pro facie rerum, eodem tempo-
re gaudere possit, nullum est dubium.
Reddunt autem sive viritim, sive col-
lectim ferantur suffragia, membra inter
se inæqualia in primis divitiae, honor,
aetas ac prudentia. Equidem ejusdem
men-

mentis participes sunt omnes; in iisdem vero dotibus, quibus summis micat, societatis in rem convertendis, quin alter sociorum alteri, multis parasangis post se relicto, antevertat, nemini non, vel me tacente, in confesso erit. Et si *ad consilium de republica* (societate) *dandum, caput est nosse rempublicam* (societatem (s)); eo salubrius consilium daturus est, quo quis intimiorem ejus habeat notitiam: quale enim consilium is capiet, qui rei, de qua consultitur, prorsus est ignarus? Est autem hæc notitia pro varietate societatum ipsa varia. Hanc Cicero Senatori Romano magnopere commendatam voluit: *Est, inquit, Senatori necessarium nosse rempublicam; idque late patet: quid habeat militum, quid valeat arario; quos socios respublica habeat, quos amicos, quos stipendiarios; qua quisque sit lege, conditione, fœdere; tenere consuetudinem decernendi, nosse exempla majorum* (t). Et sic *consilium de republica* (societate) *capere vel dare, summa est omnis prudentiæ* (u). Si proinde jus suffragii pro gradu prudentiæ, in quo quivis subsistere deprehenditur,

(s) Cic. de Orat. 2. 28. (t) III. de LL. 18.

(u) Diss. Bæcl. de Not. Reip.

ditur, divideretur; non res alia plus emolumentum esset societati allatura. Id quod sociorum nemo tam inficiatur, quam prudentiæ inæqualitatem, prout in unoquoque resideat, deprehendi non posse dolet. *Quis enim ponderabit? quis sanior est? annon communiter homines plus de se & perfectione sua sperant, quam in iis est? Quid si nemo opinionem suam saniores sustinuerit? Quid si singuli votis suis sanioritatem asserunt? Quid si nemo alteri cedere vult (x)?* Habent, fatemur, se instar indiciorum ætas ac dignitas: nam sicut honores, nisi qui illis par sit, neminem adipisci; ita quo quis annis major, quoque diutius munere quodam est perfunctus, hoc majori eum prudentia rerumque usu instructum; *juvenes vero aut nunquam, aut raro admodum sapientia præstare (y)* vulgo judicatur. Sed quoniam, re diligentius inspecta, tantum abest, hæ aliquem imprudentiæ errorisque præstent immunem, ut quod huic contrarium est, oculis animisque haud raro cer-

(x) *Becm. ex Dn. de Jena. in obs. ad Grot. B. P. 2. 5. 17.* (y) *Bod. de rep. libr. 3. cap. 3. p. m. 374.*

cernamus (2); non satis eis momenti inest ad inæqualem prudentiam discernendam, præsertim si ætate junior, dignitate est superior, aut contra dignitate inferior ætate societatisq; annis est superior: ut enim hunc ætas, ita illum dignitas in æquilibrio constituit. Ubi vero iudiciis ambobus, conjunctim sumtis, membra distinguuntur, pondus haud leve, inæqualitatem suadens, accessit. Cujus rei vestigiū cum in celeberrima hac universitate satis illustre occurrat, nos ejus prolati non pigebit. Usus dudum invaluit chorum studioforum universum præter Comites, Barones & Nobiles, secundum urbes & provincias ordinis causa in societates dispesci. Quarum omnium numero maxima est, quam constituit natio Vestmanno-Dalekarlica, comprehendens utramque quidem Dalekarliam, sed Vestmanniæ non nisi tres fere quartas partes, cum reliqua, quæ ad Archi-Episcopatum pertinet, partim Uplandicæ, partim Fierdhundrensi annumeretur societatibus. Constat autem plus minus ducentis quinquaginta; qui, ut cives ceterarum

D 2

(2) *Puf. N. G. libr. 3. cap. 2. §. 2.*

rum omnium; in Seniores, Juniores & Novitios distincti, habent ex Professoribus Inspectorem perpetuum & duos ex Senioribus Curatores annuos. Id vero huic partim cum reliquis commune, partim est peculiare, quod in suffragando Novitiis & illis Junioribus, qui nondum tres annos albo societatis inscripti sunt, nullum, reliquis Junioribus unum, Senioribus duo, Curatoribus quatuor & Inspectori Octo concedantur suffragia. Apparet autem, quod non est prætereundum, hanc inter classes esse inæqualitatem, non inter personas singulas: quæ si inter se comparentur, non possunt non idem, quod modo diximus, æquilibrium experiri. Unde singulis suæ classis, si Curatores, quorum geminum personas, geminum Officium comitatur, excipias, idem jus relictum. Verum enimvero, quamvis vel maxime & daretur, & perspiceretur hæc inter plures prudentiæ inæqualitas; propter æqualem tamen libertatem, qua respectu initi fœderis omnes dignitate pares, nec ullus suam alius post habere perspicacitati est obstrictus, nullum, suadeat licet utilitas communis, prius,

prius, quam quorum interest, accedat consensus, juris parit inæqualitatem. *Non potest*, ait Pufendorfius, *prudentior suo jure imprudentioris regimen, nisi hic consenserit, sibi vindicare; præsertim si hic sua qualicunque dexteritate contentum sese profiteatur (a).* Hæc, de qua loquimur, prudentiæ inæqualitas, quamvis ad omnes in universum extendere se possit societates; non tamen ad singulas eodem jure: in quibus enim sociis non sine delectu locus conceditur, omnes ea creduntur prudentia esse instructi, quæ rebus in eis decidendis sufficiat, quanquā fateri necessum habeamus, Senatū amicorū Alexandri Magni non ubiq; locorum parem sibi invenire (b). Superiorem quod attinet, penes ipsum est, in societatibus a se dependentibus, jura pro lubitu distribuere: at vero tempestiva erit cautio, ne, nimium cuiuspiam concedendo, socii libertate, & alii etiam bonis priventur, tandemque sua ipsius potestas conculcetur. Quod Directori vel Præsidi societatum, decisivum aut geminum decretivum fere ubi-

D 3

bivis

(a) *Puf. N. G. lib. 3. cap. 2. §. 2.* (b) *Just. libr. 13. cap. 1.*

bivis attribuatur, id non tam ob prudentiam, qua præ reliquis pollet, quam ut res decidatur, factum existimamus: illud, hoc rejecto, si mavis; prudentiam, quum Præsidium non nullibi locorum sit ambulatorium, non Personæ, sed Præsidio sociam asseris, hoc forsan nixus argumento, quod aliquid divini quamcunque majestatem, cujus radius in Præsidio quoque fulget, fido perpetuoque nexu comitetur (*): etiam si ubi omnium consensu eligitur, nullam prudentiæ rationem habitam nos non asseramus. Et denique, ne sicco, quod ajunt, pede ingentia in societatem quocunque modo collata beneficia præteriisse videamur, habent quidem illa satis validas rationes movendi, non vero urgendi alios ad jus plurium suffragiorum in auctorem conferendum. Unde, ni valde fallimur, Dux Saxoniae in fœdere Smalcaldico duo obtinebat suffragia; & jus omne Patronatus scaturit. Quis enim candidiori animo in societatem erit, quam qui ope & consilio eam conservatam, auctam exornatamque voluerat?

§.V.

(*) *Diss. Bæcl. de Auspicio Regio.*

§. V.

Divitiis, quæ his succedunt, quo tutius, quod suum est, tribuere queamus; finis, ob quem societas est inita, nobis est inspiciendus: quo enim intellecto, judicatu, parumne an multum illarum referat, longe erit facilius. Quod si tantum possessionum augendarum gratia est instituta, nemini aliud est curæ, quam ut conservatæ augeantur opes. Ideoque quoniam quo quis plus possidet opum, plus etiam oneris sustinet, bonique fortunæ committit; eadem proportio, quæ in bonis perspicitur, ut in consultationibus de bonis conservandis augendisque servetur, æquitas suadet naturalis. Id quod non hoc solum in casu, sed in hereditate etiam, venditione bonorum debitoris (c) & re alia quacunque communi valeat, fas est. Dignus, qui hac in re audiatur, Grotius: *Quoties, inquit, societas fundamentum habet in re, quam non equaliter omnes participant, ut si in hereditate aut fundo alius dimidiam partem habeat, alius tertiam, alius quartam; tunc non tantum ordinem sumendum ex modo participationis,*

D 4

sed

(c) L. 10. D. de pactis.

sed & sententias ad eum modum, id est, mensoria, ut loquuntur, proportionem estimandas (d). Exempla his ex legibus Romanis & ex Strabone de Lybicis Lyciisque civitatibus deprompta subjungit. Ceterum, quum hac servata proportionem accidere possit, ut nonnulli semper victi, omnique suo jure exuti, socium sociosve tanquam superiorem agnoscere necessum habeant; judicantur, nisi aliter expresse sit conventum, jus societatis, ut sociis, sibi reservasse, nec in id, quod damno sibi foret, consensisse. Huc illa regula referenda: Quod omnes tangit, id ab omnibus approbari æquum est. Sin vero societas non unice possessionum augendarum gratia, sed ut quisque bonis partis securus fruatur, sit inita; idem juris tribuere divitiis non possumus. Enimvero, quamvis sæpe intelligeres eum, qui plus habet agrorum pecuniarumque, multum operis, auxilii consiliique, ut salva maneat societas, adhibere; illum vero, qui parum aut nihil facultatum possidet, plerumque esse negligentiorrem segnioresque ad consilia non minus

(d) *B. P. lib. 2, cap. 5. §. 22.*

nus capienda, quam damna amolienda quod res ejus, quæ periclitatur, minima est, quam & brevi & parvo se redempturum existimat: nos tamen pravorum hosce socios, tanquam indignos tutela societatis removens, scimus credimusque, tam caram esse securitatem minora, quam plura habenti. ut enim nemo, si sapit, propter solas divitias velit se conservatum; ita pauperum nemo, quod pauper sit, perire cupiet. Adstipulantur nobis Grotius cum Aristotele, æquum id demum censentes, *ἐκ τῶν κτημάτων χάριν ἐκοινωνήσαν*, si possessionum causa inita est societas (e). Hinc est, quod Hollandiæ, ut quæ & opibus præpolleat, & maximam onerum publicorum partem sola sustineat, primas sibi deferri exoptanti, reliquæ provinciæ renituntur, pari omnes jure libertatis censerī oportere, obstinate contendentes (f). Multæ civitates Græciæ, ut narrat Diod. Sicul. (g) societatem adversus Lacedæmonios ineunt. Convenerant autem inter illos decreto communi, ut concessus ille Athenis haberetur, &c

D 5

cunctis

(e) *Vid. Gr. l. c.* (f) *Puf. Int. ad Hist. c. 6.*(g) *Lib. 15. p. 347.*

,,cunctis ex æquo urbibus , magnæ sive
 ,,parvæ essent, unius suffragii jus & po-
 ,,testas foret , & suam quisque jurisdic-
 ,,tionem, sub Atheniensium tamen du-
 ,,ctu, retineret. Et paulo post : LXX
 ,,igitur civitates in hoc fœdus coie-
 ,,runt , quæ omnes pari conditione in
 ,,confessu illo publico locum habebant.
 ,,Contra Philippo Macedoni post con-
 ,,fectum Phocense bellum conces-
 ,,sum , ut cum posteris in Amphictyo-
 ,,num Senatum adscisceretur & gemini
 suffragii , quod Phocenses habuerant,
 jus usurparet (b). Sed hoc sine dubio
 aliam ob causam.

§. VI.

Hoc sui , quo singuli gaudent , juris
 exercitio , personis id requirentibus,
 interdum privari solent suffragaturi.
 Omni enim voto res cognatorum, ho-
 spitum, ceterorum aliquos exuere, mi-
 rum erit nemini , nisi qui secum non
 reputet, quam facile fieri possit, ut vel
 quod res ipsorum una agatur, vel quod
 affectibus succumbant, in pessima quæ-
 vis abducantur , jure licet jurando ad
 verum censendum obstricti. Id quod
 si fiat

(b) Diod. Sic. lib. 16. cap. 61.

si fiat in aliorum, quanto magis in re sua ipsius verendum est? nec tamen, multum lauri, gravem dicam Auræ Bullæ nonnulli impingentes, quod proprium votum Electoribus in Cæsare eligendo concesserit, reportabunt, si limites judicia inter & electionem positos rite observent. Namque in illis res ut nostra ipsius; in hac nunquam ut privata, sed communis consideratur: in illis persona nostra crimine est suspecta; in hac omnes pari gradu. Quocirca percipere non possumus, quid obstaculi sit, quo minus quis sententiam de se ipse dicere possit; præsertim cum ipse non solum optime se norit, verum & quod affectui datum iudicas reliquorum consensu adimatur. *Me*, ait Sigismundus ipse se eligens, *ego novi, alios non itidem, an æque mecum imperio orbis digni sint* (i). In ceteris, quæ adversus hanc suffragationem objici soleant, consulantur alii, hanc ipsam rem studiosius pertractantes. Hæc privatio sicut personis; ita immutatio, de qua jam dicendum, rebus est adscribenda. Fas enim est in societatibus eccle-

(i) *Dubrau. lib. 23. hist. Boh. & Lim. loc. cit.*

ecclesiasticis & politicis personis coalitis, qualia sunt concilia & consistoria, ut, remere spirituali occurrente, suffragiis politicorum mutatio naturæ sit subeunda. Si e. g. in consistoriis hisce ecclesiastico-politicis, quæ in Germania ecclesiis evangelicis usu sunt recepta (k), & in patria nostra a religiosissimo Rege Gustavo Adolpho generale quoddam olim cogitatum (l), de excommunicatione cujusdam suffragia essent ferenda; quis, qui noverit potestatem clavium ministerio ecclesiastico propriam esse (m), non videt politicorum decisivum, quod in aliis rebus illi batur servant, heic in discretivum esse commutandum? Exemplo suo nos præit Apostolus in excommunicando incestuoso Corinthiaco; ipse enim iudicium sibi attribuit, ἡδὴ, inquit, κέ-κεκα (n): Corinthii vero sententiam ab eo latam approbant & sequuntur (o). Ad concilia quod attinet, valet ea magistratus civilis convocare, ordinem agendi præscribere, controversias inter-

(k) Gerh. loc. de Min. Eccl. Th. 106. (l)

Baz. Inv. Eccles. libr. 7, 2. (m) Math.

16, 19. Joh. 20, 23. (n) 1. Cor. 5, 3. (o)

2, Cor. 2, 9.

terlocutorie dirimere, & decreta ut effectui dentur curare: formare vero ecclesiasticorum, approbare vel repudiare totius ecclesiæ (*). Rectius nemo dixit Carpzovio (p): *ecclesiam non monarchice, sed aristocratically esse administrandum*: quemadmodum in conciliis illis quatuor Oecumenicis & in patria nostra circa tempora reformationis Lutheranae factum esse impense gaudemus.

§. VII.

Hæc quam brevissime de gradibus juris suffragantium loquutos pauca de silentio addere oportet. Quem suffragandi modum quin nescientes omissemus parum abfuisse, vel inde crederes, quod reliquarum mentione injecta, hujus fieret nulla. Sed venia, si erratum, eo magis speranda, quod per se solus nullum hic constituat modum. Etenim quam necessum est, ut actus animi, si alioquin constabit, in quod sit consensum, signis indicentur; tam cuivis in aprico est, omnibus tacentibus, nihil decerni posse. Non neminis vero voluntun-

(*) *Vid. Disput. Carpz. de jure decidendi contr. Theologicas.* (p) *Jurisp. Consist. L. 1. Tit. 1. def. 27.*

Iuntate signis quibuscunque indicata,
 silentes quoque suam aut expressisse, aut
 non expressisse sunt censendi. Hoc si
 velis, res, quominus unquam expe-
 diatur, silentio eorum perpetuo impe-
 diretur: id quod salus societatis prohi-
 bet statuere. Illud igitur est tenendum,
 & quidem affirmando, una sententia
 prolata; pluribus vero diversis, neque
 affirmando, neque negando, sed quasi
 relinquendo rem sociorum arbitrio di-
 rimendam, ut, quod illi decernant, sibi
 quoq; ratum approbatumq; sit futurum.
 Nam neq; ullo jure assertum ibis, unam
 per se partem illos constituere posse; fac
 enim numero hos reliquos excedere,
 latet, quid animi ipsis esset, adeoque
 idem, quod modo diximus, incommo-
 dum recurreret: neque affirmativæ po-
 tius, quam negativæ sententiæ annume-
 randos; quippe cum non uni magis,
 quam alteri accedant. Equidem non
 diffitemur, illos animo in alterutram
 sæpe partem inclinare, imo & diversa
 sentire; si enim nullum non signum,
 quo animi conceptus exprimi possunt,
 non nisi probabili gaudent certitudine,
 nedum silentium, absentia signi, apodi-
 cticam

dicam est ostensurum : instar tamen signi & quidem voluntatem aut affirmantem, aut indifferentem plene exprimentis, si modo res decidenda rite sit proposita eosque dicere oporteat, heic silentium necesse est valeat ; nostri enim non est mentem anxius rimari, quam quatenus signis constare queat. Hinc illam regulam : *Qui tacet, consentire videtur*, sic explicandam : *in id, quod reliqui decernant*, judicamus. Optime igitur in comitiis imperii Germanici reputatur Elector, qui se indifferentem profitetur, parti majori consentiens (q). Quod si vero alicubi ratio silentium habeatur, sicuti in electionibus fieri refert David Mævius (r), civilis, non naturalis, est constitutionis. Nec aliud, quod obiter dicatur, de silentio extra suffragium, judicium est ferendum.

§. VIII:

Quæ ratio tacentium, eadem est absentium : nam nisi expresse fuerit decretum, quot collegæ adesse debeant, ut in tantum non omnibus societatibus, quæ certo numero constant, fieri cernimus ;

(q) *Lim. jus pub. lib. 9. 1. n. 140.* (r) *Ad jus Lubec. lib. 1. Tit. 1. art. 2. n. 35.*

nimus ; absentia legitime vocatorum
ut ulla juris specie defendatur, tantum
abest, ut ceu extra societatem easdem
,,ob causas sint habendi (s). Plebisci-
,,tum fuit Romanorum: Quod maxima
,,pars censeat, qui assidētis, id volumus
,,jubemusque (t). Sic fœdus Belgicum:
,,Legati, qui præsentes se sistunt, quid
,,agendum consulendumque videbi-
,,tur, consulunto; decernunto & de-
,,creta, haud aliter ac si omnes comi-
,,tiis interfuissent, mandanto (u). Quod
si vero morbo, aliave re impediti, scri-
pto, vel per alium suam sententiam in-
dicarint; locus in decernendo illis non
est denegandus: quia sufficienter est
declaratum, quid sibi æquum videatur.
Sed & hoc, prout visum fuerit civitati-
bus, varie a variis constitutum inve-
nies: aliis id conceditur; aliis dene-
gatur: quemadmodum vel in comitiis
imperii Germanici videre licet. (x) Et-
,,iam si moreretur aliquis, qui absolven-
dum,

(s) *Grot. B. P. lib. 2. cap 5. §. 20. & ejus obs.*
Puf. N. G. lib. 7. cap. 2. §. 19. Reinking
de Reg. Sec. & Eccl. lib. 1. cl 5. cap. 8. n. 7.
(t) *Liv. 26. 34. (u) Fœd. §. 19. (x) Li-*
mnæus aliique.

„dum, inter ventilandum, vellet, suf-
 „fragii ejus ratio apud Judæos habe-
 „batur, perinde ac si loco suo sederet (y).
 Ne autem existimes absentium jura
 præsentibus sic accrescere, ut unus
 nomen universitatis sustinere possit;
 en! ipsa natura certum numerum, tri-
 narium, determinat, quo pauciori ni-
 „hil decerni potest. Si enim duo dun-
 „taxat fuerint, ubi eos dissentire con-
 „tingerit, nemo præterea adest, qui
 „alterius sententiæ momentum possit
 addere (z). Hinc illud fuit dictum:
Tres faciunt collegium. Verum, quoties
 duobus est communio, non solum potestas
 ejus tota sit, qui præsens est; sed unus
 etiam societatem plurium, reliquis
 membris casu aliquo deficientibus, ad
 tempus sustinere potest (a).

§. IX.

Sic cognito, quæ & quomodo suf-
 fragia Sociorum ad pluralitatem con-
 stituendam concurrere debeant; por-
 ro ipsæ sententiæ, ut quæ major sit sci-
 amus, æqua, quantum fieri possit, lan-
 ce sunt ponderandæ. Quamnam, dua-

E

bus

(y) *Seld. de Syned. lib. 2. cap. 13 §. 1.* (z) *Puf.*

N. G. L. 3, c. 2. §. 19. (a) *vid. Puf. ibid.*

bus sententiis prolatiis, pluralitas comi-
 tetur, ut cuivis est in aprico; ita, dum
 plures illæ sunt, dictu haud æque sem-
 per est facile: quippe qui casus tantum
 faceffivit negotii, ut non solum *ἀπὸρος*
seu inexplicabilis, iudice Pufendorfio (b)
 aliquando sit existimatus; verum arbi-
 tros etiam incertos, pariter atque phi-
 losophos discrepantes a se dimiserit.
 Gemino, & totius & singulæ cujusque
 sententiæ, respectu, quem pluralitas
 heic sustinere potest, si qua sententia-
 rum præpolleat; haud plus, ac si duæ
 exsisterent, inesse difficultatis apparet:
 sin vero respectu tantum singularum
 sit potior, probe sobrieque iudicio e-
 rit utendum, coniungendæ sint, an di-
 videndæ. Divisionem dico, non suf-
 fragia singulorum concernentem, qua
 quis, ut sententiæ, in quo conveniunt,
 coniungi possint, suam duas plures-
 ve res una complectentem, dividere
 necessum habet; sed quæ circa senten-
 tias plurium, diversa censentium, ita
 occupatur, ut quævis singula pondere-
 tur, omnis cum reliquis expers con-
 iunctionis. Illius haud infrequens a-
 pud

(b) Loc. cit. §. 18.

pud Romanos mentio injicitur. Quod
 „ait Seneca (c), alios ut taceamus, fieri
 „in senatu solet, faciendum ego in
 „philosophia quoque existimo: cum
 „censuit aliquis, quod ex parte mihi
 „placuit, jubeo illum dividere senten-
 „tiam, & sequor. De hoc Quintiali-
 „anus (d): jam turbam istam, quæ u-
 „niversa noceret, dividendo exsting-
 „vis. Duo exilium, duo ignominiam
 „pronunciant: vis ego illos jungam,
 „qui se ipsos dividunt. Et Plinius (e):
 „futurum est, ut, si dividantur sententiæ
 „interficientis & relegantis, prævale-
 „at illa, quæ absolvit. Paucis interjectis:
 „Si dividerentur sententiæ, ea, quæ
 „absolvendos esse censebat, numero
 „prævaleret. Hinc feliciter nos ut ex-
 „pediamus, juvabit primum cum Gro-
 „tio (f) & Pufendorfio (g) in hunc ma-
 „xime modum loqui: Si meram æqui-
 „tatem naturalem, citra pactiones & le-
 „ges speciales, respiciamus; distinguen-
 „dum videtur inter sententias, quæ to-

E 2

tis

(c) *Epist.* 21. *Cic. Ep. Fam.* 1. 2. *Sen. vit. B.*
cap. 3 *Plin. loc. cit.* (d) *Contr.* 365. (e)
Plin. Ep. XIV. lib. 8 (f) *In de jur. B. P.*
lib. 2. cap. 5. §. 19. (g) *Puf. N. G. l. c. §. 19.*

,tis rebus differunt, & illas, quarum
 ,altera partem alterius continet, seu
 ,quæ quantitate differunt: ut hæ con-
 ,jungendæ sint in eo, quo conveniunt;
 illæ non item. Tali facta conjunctio-
 ne, si duæ, tres aut plures remanerent
 diversæ, eadem harum ratio est, ac si
 ab initio fuissent dividendæ; nam utro-
 que in casu, quæ numero reliquis po-
 tior est, victrix discedit; sed quæ ipsa, si
 ex pluribus specie & gradu differentibus
 constet, conjunctionem iterum admit-
 tit. Verum ulterioris altiorisque est
 indaginis, quænam illæ sint, quæ sola
 quantitate & quæ totis rebus differant.
 Ad judicia quod spectat, cum non nisi
 tres, ut neminem fugit, absolvens, am-
 plians & pœna afficiens, sententiæ con-
 trariæ dentur; partem earum ultimæ,
 si plures sint, quod reliquæ ambæ nul-
 las species admittant, continent. Ideo-
 que, remota ampliante aut absolvente,
 non judicabis ullas tam diversas occur-
 suras, quin tandem una vel ad summum
 duæ, facta conjunctione, existant.
 Conjunctio autem fiet, tres si adsunt, in
 ea, quæ de utraque extremarum ali-
 quid participat: sin vero plures, species
 pri-

primum quæque ad suum genus refe-
 rendæ ; mox specierum gradus inter se
 comparandi. Ceterum, quo res clarior
 evadat, duo exempla, alterū maxime ob-
 viū, adhibere nobis necessum est. Quo-
 rum hoc trinam judicum relegationis,
 mortis & absolutionis sententiam decla-
 rare conabitur. Alii has inter nullam
 admittunt conjunctionem : alii ut rem
 incertam relinquunt. Sic argumentatur
 Pufendorfius cum Grotio à fundamento
 suo posito, ut nobis videtur, digredien-
 tes: illæ, inquit, sententiæ plane inter se
 sunt diversæ : quia utique in morte
 non est relegatio ; nec relegatio est
 pars mortis. Ac licet absolventes &
 relegantes in hoc conveniant, quod
 reus non sit necandus ; hoc tamen
 directe non efficit eorum sententia,
 sed duntaxat per consequentiam : nam
 qui absolvit, reum omni pœna liberat ;
 qui relegat, pœnam utique decernit.
 Quamvis relegatio, ut ille dicit, non sit
 (proprie loquendo, pars mortis ; non
 tamen negandum, quin sit pars pœnæ,
 cujus etiam pars mors est : nam rele-
 gatio, mors & sive bonorum, sive cor-
 poris multatio, quarum species & gradus
 varii,

varii, pœnæ, cui generis natura inest, species sunt diversæ. Hoc posito, cum facile constet mortem & relegationem specie, non genere differre; sunt quidem diverso, non vero contrario sibi modo opponendæ: sicut enim contrariorum ea est natura, ut conciliari nequeant; ita diversorum, ut in eo, quo generis naturam referant, concilientur. Quum igitur in eo conveniant mors & relegatio, quod pœna delinquenti sit infligenda, contra sententiam absolventem sunt conjungendæ: differant vero in eo, quod illa omni vita, hæc felici privet, hætenus absolventi accedit relegans, ut mortem ejus nolit. Id quod sive directe, sive per consequentiam fiat, probationis natura haud infirmatur. Relinquitur ergo, cum relegatio de utraque extremarum participet, in ea reliquas, sive pari, sive impari numero, esse conjungendas. Idem tenendum, si duo exilio, duo pecunia, tres capite reum multandum judicant: non vero, ut aliquando factum (b), ad supplicium ex trium sententia petendus. Nec aliter si unus in quindecim, alter in de-

(b) Vid, Puf. loc. prox. cit.

decem & tertius in quinque conde-
 mnat: quo tamen nomine Grotium
 carpit Pufendorfius (i), in quinque o-
 mnes, quod hic numerus reliquis insit,
 consentire ratus. Id quod *numeri*, ut
 Hertius ait (k), *si arithmetice spectentur*,
non & morali estimatione, verum est:
etenim si interrogarentur, qui in quindecim
condemnarunt, mavolent profecto se
jungere cum illis, qui in decem, quam
qui in quinque, condemnarunt. Alterum
 pro demonstranda conjunctione plu-
 rium antequam proferamus, e re forsan
 esset de speciebus & gradibus sententiæ
 condemnantis, quorum modo paucis
 mentio fiebat, paulo distinctius fari;
 sed nobis brevitati litantibus prolata in
 præsentia sufficiant. Sit igitur accusa-
 tus in numero LIX arbitrûm à XIII ab-
 solutus, a XXIX condemnatus, reli-
 quis XVII ampliandum censentibus:
 damnantes vero in diversas abiisse sen-
 tentias; ita, ut II illum capite obtrun-
 candum, III lapidibus obruendum, IV
 laqueo suspendendum: ab urbe II in
 tres annos; III vero in quinque; a pa-
 tria

E 4

(i) Loc. antea cit. (k) In obs. ad eund. locum
 Puf.

tria II in quinque; II alii in quatuor pro-
scribendam: Et denique III triginta
plagis, II viginti; IV omnibus bonis,
II dimidia parte multandum censeant.
Sententiæ condemnans, ampliāns &
absolvens quum sint dividendæ, quod
totis rebus differant; illa, quia numero
major, reliquis præpollet: sed quæ ex
pluribus speciebus & gradibus constans
hanc conjunctionem recte admittere
credimus. Primum quidem tres pœ-
næ species in relegatione, si eam mul-
tatione graviores judicas (alioquin
contra) ob causas superius dictas con-
nectendas. Relegatio autem mitior
cum ea sit, quæ urbe, quam quæ pa-
tria exire jubet; multantes XI annu-
merandos V, urbem relinquendam du-
centibus; & IX morte afficientes, IV pa-
triæ expulsionem urgentibus; adeoque
relegationem ex urbe, cum XVI, qui
major est numerus, eam sententiam am-
plectantur, sequendam. Sed in quot,
quinque, an tres annos? Profecto in tres:
quia XI illi, per omnia sæculi mitiora,
mauolent mitiori etiam numero nunc
se se adungere. Ea itaque inter tredecim
has sententias major est, quæ urbe ac-
cusa-

cusatum in tres annos expellendum iudicat. Huic contrarium refert Pufendorpius loco a nobis sæpius citato ex Heliodoro de Cnemone quodam, qui a mille septingentis ad mortem, a mille exilio damnatus dicitur. Quia tamen illorum aliqui lapidibus reum abruendum, alii in baratrum mittendum censuerant, mille isti exilium decernentes maiorem partem efficiebant. Jure autem quo factum sit, videt quivis; sententiæ enim cum non nisi duæ essent contrariæ, religationem altera, altera mortem decernens, quarum hæc species plures habebat, conjungendæ fuissent species & sequendæ meritam mortem affirmantes. In electionibus & deliberationibus eadem quoque via insistendum; sed quia propter diversitatem objecti, quod in judiciis unum idemque est, voluntas censentium, ex qua valor suffragii pendet, probe discerni nequit, res pari felicitate non succedit. Eligant principem quatuor ex stirpe Gothorum, septem ex Suionum; ita tamen, ut horum tres patrem, duo filium maximum natu, & duo annis minorem. Videntur quidem tres postremæ adversus primam conjun-

genda, quod plures sint, qui hanc illi stirpi præferunt; & filii patri antepo-
nendi: verum facile fieri potest, ut pa-
trem eligentes malint principem e stir-
pe Gothica, quam aliquem filiorum.
Omnem hunc scrupulum de sententiis
dividendis & jungendis adimere
potest lex civilis: quomodo Julianus
(*l*) decrevit minimam, si plures es-
sent sententiæ, semper spectandam es-
se; & alii (*m*) referunt respectum habe-
ri totius. Idem Græci, Romani aliq;
urnis atque tabellis suis præstiterunt.

§. X

*Est autem Pluralitas quantitatis, ut
jam ejus definitio sistatur, sententia nu-
mero aut definito, aut non definito pluri-
um; vel si in concreto mavis: persona
moralis numero major, perfectum jus ex
consensu habens, partim ob commodam ra-
tionem negotia expediendi, partim ob opi-
nionem prudentiæ, non minorem tantum
collegii partem, sed etiam omnes, si qui
collegio subsunt, obligandi ad suam senten-
tiam pro decreto societatis suæ habendam,*
circa

(*l*) L. 27. § 3. D. de recep. & L. 38. § 1.
D. de re jud. (*m*) David. Mævius Loc.
antea cit. Iannotus de venetis.

circa omnes res, quæ non speciali aut generali exceptione, privato singulorum, aut communi omnium consensu sunt relicta.

§. XI.

Pedem ulterius promoturis, haud secus ac struenti ædificia, prima omnium cura erit fundamenti, cui, ne quando ruina sit metuenda, firmiter pluralitas innitatur. Quod si non censendum est ullum hominem, nisi emotæ sit mentis, sine prævia pensitatione rem, gravioris in primis momenti aggressurum; nedum plures in illo negotio, ex quo omnis eorum salus pendet, temere atque inconsulto quippiam decrevisse: sed prægnantes valere causas, cur suo se jure quasi abdicantes, voluntate pluralitatis acquiescere placeat. E duabus, quas in adhibita definitione posuimus, prima est commoda ratio negotia expediendi. Omnino, ait Grolius, (n) *ea credenda est, fuisse voluntas in societatem coëuntium, ut ratio aliqua esset expediendi negotia.* Non diffitemur, uti ab initio hujus dissertatiunculæ diximus, res inter socios alia suffragiorum ratione, consensu puta omnium, ex-

(n) *lib. B. P. 2. cap. 5. §. 17.*

expediri posse: idque eo felicius, quo nemine dissentiente, omnes eandem in sententiam eant. Nam quemadmodum hic unica est voluntas, quæ fulcrum merito cluit societatis; ita nonnullis dissentientibus, plures, ruinam, nisi optime comparatæ, eidem minitantes. Nec libertatis jactura, quam Poloni (*nn*), non nisi jure contradicendi, ceu anima ejus, sartam tectamque servaturos se confidunt; nec necessitas contra animi sententiam judicandi, ceu diu Curia Parisiorum dubitavit (*o*); nec denique aliorum in sui detrimentum conspiratio forent metuendæ. *Melius, ut verba habent Plinii (p), omnibus, quam singulis creditur: singuli decipere & decipi possunt: nemo omnes, neminem omnes fefellerunt.* Ceterum conditio, quæ nunc est mortalium, hanc ceu optimam rationem ut amplectamur, non patitur; sed quibus ea arrisit, potius verendum, ne, quod dici solet, evitata charybdi, in scyllam inciderint gravissimam. Illorum etenim, qui suffragatum conveniunt, ingenio differunt

(*nn*) Puf. *Introd. ad St. Europ. cap. 20. §. 17.*

(*o*) *vid. Bod. de Rep. lib. 3. c. 4. (p) Paneg. Orat.*

runt non pauci : interdum *quot homi-
nes, tot sententiae* (q). Hunc illi pruden-
tia, probitate & iustitia præcellere,
quis ibit inficias? Unde si vel maxime
omnes circa societatem optime essent
animati, tantum abest, ut de re eadem
semper conveniant, ut sæpe deliberan-
do iusto diutius non solum differatur;
verum exitum etiam habere nequeat:
illud sicut cum periculo est conjunctum;
ita hoc naturæ societatis contrarium
citato eam gradu ita perditum. Quid
dicemus alios invidia, odio, amore &
mercede ductos in diversas rapi senten-
tias? An tanquam incommoda mem-
bra societati ejiciendos, aut in præsen-
ti negotio generali lege obligandos
existimas? Factu erit utrumque perdif-
ficile. Quod si certo de illorum ma-
litia inter omnes constaret, quis illos
indignos, qui, pœna inflicta, ejician-
tur judicabit? Verum speciosa argumen-
ta, quibus sententias suas innixas vo-
lunt, ut ipsis non deerunt, ita nec aliis
prorsus insufficientia. Proinde aut mu-
tua dissidia toleranda, aut exitus rerum
non inveniendus. Intuearis velim re-
gnum

(q) *Terent. Phor. Act. 2. sc. 4.*

gnum Poloniæ, cui (olim etiam collegio Tribunorum apud Romanos) hic modus vehementer adamatur, & quibus laboret incommodis, haud obscure intelliges. Optime allusit Spenſerus Angliæ legatus(*r*): *republicam* (societatem) *in qua jus plurium sententiarum non valeat, virgini esse similem, quam prisci auctores memorant discerptam contendentium inter se rivalium manibus* Contra vero pluralitate non aliud commodius remedium adhuc apparuit, quo tandem plurium potentum aut æqualium dissensus ad concordiam possit redigi celerius, felicius, sine minori invidia & strepitu, majori tranquillitate(*s*). Huic si altera causa, quæ opinio est prudentiæ, accesserit; non mirum cuiquam videbitur, cur minor pars majorem sequatur. Neutra quidem sententia, minor atque major, errans est dicenda; sed utraque ad eundem scopum, quæ utilitas est publica, collineans: quis enim ipse malum sibi consilium dabit? Cum vero non nisi ad alterutrius mentem actio suscipi

(*r*) Grot. hist. Belg. libr. 1. (*s*) Becm. ad Gr. B. P. 2. 5. § 17.

pi queat ; eam , quæ majoris putatur esse utilitatis , haud secus ac minus malum , pluribus propositis , eligendam suadet natura. Æstimari utilitas potest , non exitu rerum , nec sanioritate , sed duntaxat numero suffragiorum : ut enim numerum prudentia ; ita prudentiam utilitas comitari judicatur ; quamvis utrumque adeo non sit firmum , quin & unius viri prudentia Græcia liberata sit , Europæque succubuerit Asia (t) , & optime cogitata pessime sæne ceciderint. Lubentes itaque concedimus prudentiam , siquidem est qualitas , pro numero plurium vel paucorum incrementum decrementumve necessario , ut quantitates , non admittere , quin eadem in uno , ac in pluribus persistere possit : & hinc nihil causæ subesse , cur suffragia numero plura , ut numero , ita prudentia semper potiora dicamus. Attamen , quemadmodum rerum sublunarium quævis , quo ex pluribus sui generis speciebus sit composita , hoc majori ; quo paucioribus , hoc infirmiori dexteritate ad ea , quorum usui est destinata , perficienda

va.

(t) *Cor. Nep vit. Them. cap. 5.*

valet: ita quo plura ingenii acumina de eadem re congruant, hoc major; quo pauciora, hoc minor perspicacia in dignoscendo quid justitiæ, æquitati utilitatisque amicum sit creditur. *Plus pollent*, verba sunt Livii (y) de Decemviratu jam constituendo, *multorum ingenia consiliaque*. Quid? Quod si major pars errori esset obnoxia, cujus semper immunis non erit, quidni minor? Si omnes, annon singuli? Adderet denique, si quid roboris nostra pluralitas amplius desideraret, suum etiam calculum natura compositi; quippe cujus in partes divisi imago hoc propius refertur, quo plures sibi partes maneant associatæ. Verum id si facerem, ipsa nos debilis positi fundamentis, quo tamen firmitus poni nequit, jure suo meritoque argueret.

§ XII.

His nemo, uti speramus, refragabitur magnum inesse momenti ad suadendum societati alia ratione nec melius, nec æquius consultum iri, quam ut *eo, quod major pars decreverit, stet* (z); tamen nullam nisi interveniente con-

(y) *Lib. 3. cap. 34.* (z) *Curt. lib. 10. 6. 15.*

consensu, parit pluralitas obligationem : libera enim, ante consensum, penes quemvis rerum suarū dispositio manet, ut neque ad ineundam cum aliis societatem, neque ad negotia eorum placito expedienda, invitus compelli possit. Sin vero in societatem quis iverit, simpliciter assentiendo, vel rationi huic haud reluctando, non expers obligationis, natura rei constringitur : sufficit enim in societatem consensisse. Id quod si candide egerit, non potest non in media, quibus res ad societatem pertinentes peraguntur, pari fide consensisse : media autem alia, *seclusis pactis & legibus, quæ formam tractandis negotiis imponunt* (a), præter pluralitatis decretum, ex ipsa societatis quasi natura profluens, nulla dantur. Egregie nobis adstipulatur Grotius : qui, inquit, se cætui alii cui aggregaverunt, aut homini hominibusve subjecerunt ; bi aut expresse promiserunt, aut ex negotii natura tacite promissæ debent intelligi, secuturos se id, quod aut coetus pars major, aut bi, quibus delata potestas est, constituerent (b). Nec non

F

(a) Grot. B. P. lib. 2. 5. 7. (b) Prolog. ad. jus B. P. c. 5.

non Pufendorfius : ubi quis absolute & citra exceptionem sese alicui coetui aut concilio adjunxerit, cum non possit postulare, ut reliqui omnes ipsius sententiam sequantur, aut propter unius dissensum intermittant, quod sibi utile & necessarium videtur; præsumitur sese obligasse ad sequendum & ratihabendum, in quod maxima pars sociorum conspiraverit (c). Omne igitur id, quale quantumque sit, quo pollet pluralitas, juris, non præcellentiæ vel numeri, vel prudentiæ, vel rationis negotia expediendi, quibus minori partim antecellit, partim antecellere creditur; sed consensui singulorum acceptum referre debet. Namque in limine societatis fides mutua est facta, singulos se, diversis sententiis, id decreti, quod pluribus visum fuit, pro universitatis ratum habituros, idemque, diversa licet sentientes, ac si idem censuissent, decreturos defensurosque. Qualia pacta in maiorem singulorum fidem & notitiam literis consignata ubivis occurrunt. Hinc illud Livianum (d): *Discendi ac suadendi, quod quisque aut velit*

aut

(c) Lib. N. G. VII. cap. 2. § 15. (d) Lib. 22. cap. 20, & Plin. Ep. 13. libr. 10.

aut optimum putet, occasionem esse, priusquam decernamus, ubi semel decretum erit, omnibus id, etiam quibus ante displicuerit, pro bono atque utili defendendum.

§. XIII.

Proinde, quam verum illud paradoxon manet: *Rex est populus*; tam firmo hoc nititur fundamento: *Pluralitas est voluntas universitatis*: sicut enim in regem ille; ita in pluralitatem hæc suam contulit voluntatem. Est quidem universitas nihil aliud, quam omnes singuli uno conceptu comprehensi; quippe quam non nisi singulis conjunctis intelligere possumus: tamen non solum non singuli omnino singuli esse desinunt, quin certo respectu sint maneatque tales; verum universitas etiam, haud secus, ac in naturalibus ex commixtione plurium simplicium provenire potest compositum quid, cui tales adsint qualitates, quæ in nullo simplicium mixtionem ingredientium deprehenduntur (e), ea se qualitate induit, quæ de nemine singulorum prædicari possit. Habere potestatem se ipsos obligandi, leges sibi præscribendi vitamque adimen-

F 2

di

(e) *Puf. N. G. lib. 8. cap. 3. §. 1.*

84
di, penes singulos esse nemo facile di-
xerit : quæ tamen omnia universitas
cum effectu morali jure exercere po-
tis est. Id vero quomodo fieri possit,
explicari melius nequit, quam per ana-
logiam corporis naturalis & jus in statu,
civili opposito, defensionis (f). Si
itaque penes solam universitatem impe-
rium summum, sive jus maneat obligan-
di; non potest idem, proprium esse plu-
ralitatis; sed quæ vicem universitatis
sustinens, non suo, sed ejus nomine
decernit. Omnis vero obligatio, qua
aliis hominibus obsequia præstare tene-
mur, siquidem ex duplici fonte, lege
& pacto dimanat; illa superiorem, hæc
æquales saltem respectu rei paciscendæ
tales præsupponit; sponte sua fuit, eos,
qui societati subsunt, obligari per mo-
dum superioris, sive obligatione legali,
minorem vero partem obligatione pa-
cti: nam quemadmodum inter illos &
societatem conventum est, se ejus de-
cretis parituros; ita inter societatis
membra, ut velit pars minor decretum
majoris, tanquam suum, habere. Hinc
illud est, quod decreta non solum non
ad-

(f) Vid. Puf. loc. prox. cit.

adferibantur parti majori, sed universæ societati, ejusque Sigillo aliove communi nomine obsignari soleant; verum quod etiam pars minor ad obligationem eorum, qui cives simpliciter audiunt, concurrat; quippe cujus voluntas, quanquam non in decretum formatum; in formandum tamen & actum subsequenter influxit, ferendo nimirum suffragia & consentiendo in hunc modum decreta formandi, formataque effectui dandi. Qua voluntate nisi stipata sit pluralitas, nulla est. Porro, quo jure dicimus partem minorem obligare, eo fere majorem obligari, obligatione, non a parte minore, nec a se ipsa, sed ab universitate, quam per pactum singuli agnoscunt superiorem, profecta: decernens obligantis; decreto verum facto, obligandi rationem habet, nisi eam universitate superiorem facere velimus. Et quanquam ad decretum suum servandum in præsentī non obligatur, quippe quod sua sponte facit; esse tamen non amplius ipsius, sed universitatis indicium est, quod semel statutum alii mutare vel revocare, hisce invitis, valeant.

§. XIV.

Quum igitur jus pluralitatis, ex consensu singulorum, universitati facto, dependeat; haud mirum est homines, ut varia sunt illorum ingenia, non eodem, sed plane diverso modo in societatem coisse, aliis plura, minora sibi aliis reservantibus. Nam in quamcunque rem consensus non est factus, ad eam neque jus pluralitatis pertingit; sed aut singulorum libertati, aut omnium consensui relinquit dijudicandam. Antiquiora tempora & maxime decantatas Romanorum Græcorumque Respublicas si spectemus, res fere nulla erat, quæ pluralitatis decreto non acquieverit: posterioribus vero majoris momenti negotia, ex quibus societatis salutem pendere intellexerunt, sic volvere exempta, ut eorum nihil, quod non ab omnibus sit probatum, decernatur. Nos tantisper speciales hæc exceptiones, quæ pro numero societatum variare possunt, seponentes, generales omnibus societatibus communes, exstruere conabimur. Sollemnes sunt formulæ: *Quæ ad singulos, quæ singulos spectant, in his non vincunt: quæ vero ad universitatem,*
quæ

*qua universitatem spectant, in iis vincunt
 majora suffragia.* Ratio est, quod prio-
 ri loco, ut diversa corpora; posteriori
 vero, ut unum idemque societatis mem-
 brum considerentur. Consideratio au-
 tem hæc ex diverso actionū respectu ad
 societatem fluit: omnis enim actio, aut
 nullo modo, aut mutando, aut denique
 conservando vel destruendo societatem
 concernit. Illo respectu & isto, res ad
 singulos, qua singulos, spectant; ideo-
 que non pluralitati, sed illæ singulorum,
 hæc omnium arbitrio parent: hoc vero,
 ad universitatem, qua universitatem;
 ideoque ejus, vel quæ vices sustinet, plu-
 ralitatis voluntatē sequuntur. Finis ete-
 nim, ob quem societas est inita, tanquam
 Cynosura hujus compositionis erit. Pri-
 mum itaq; sua se sponte excipiunt actus
 hominum interni, nullo indicio noti.
 Non quasi omnis obligationis forent
 impatientes; quippe non minus Deum
 cogitatione, spe & fiducia, quam ho-
 mines obsequenti animo colere ob-
 stringimur: sed quod hi imperium,
 quod ille, ὁ μέγας τῆς καρδίας (g), so-
 lus potest, cum effectū exercere ne-

F 4

que

(g) 1. Job. 3. 20.

queant. Sive enim iussis eorum animo obtemperant, nec ne, illos latet: si latet, nec poena, nec præmium illis decerni possunt. Quid? quod quales nec prosint, nec noceant societati. Hinc quid de religioso numinis cultu interno, qui fide absolvitur, sit habendum, facile liquet: si enim *nemo*, Cujacii ore ut loquamur (*b*), *cogitur, ut credat invitum*; nec fieri potest, ut religio interna ullo modo cogatur. Quomodo etiam Ecclesia Romana sano aliquando edicto decrevit (*i*); sed decretum postero tempore, aut mutatum, aut aliter explicatum omnes mundi anguli dolentes norunt. Cavere autem, ne qua alia religio, quam quæ ab initio omnibus probata fuit, publice in Ecclesiis doceatur, pluralitatis cura est & potestas. Quin &, cum maxima oriretur confusio, si alii hunc, alii illum diem sacrum haberent: hi illis; illi hos ritus desiderarent; administrandi modum pari jure illi deferimus. Qui vero si cuiquam cum impietate conjunctus ulla in re videretur, ut eum observans in conscientiam suam ipsius peccet; illi non dene-

(*b*) *Obser. 16. 3.* (*i*) *Dist. 45. c. 3.*

denegandum est, aut liberum religionis exercitium, aut venia societate abeundi. Contra, actiones externas si spectes, nulla est, quæ non aliquo tempore saltem ex circumstantiis ad universitatem spectare, atque lege circumscribi possit: sed quæ tamen quatenus, quandoque nullo modo societatem concernant, penes singulos manent dirigendæ. Horum in numero sunt: piscari, venari, ædificare in suo: mensa, qua placeat, frui: amictu, qui aridet, incedere; & id genus alia. Quid enim æquius est, quam ut quisque facultatibus aut propria industria, aut aliorum libertate, aut denique hereditate acquisitis fruatur, easque pro lubitu disponat? Certe, si multum molestiæ in bonis comparandis devoravit, fructum eorum percipiat haud nefas est. Verum enimvero, si, neve possessores bonis suis male utantur, cura erit universitatis modum præscribere, ne, singulis perditis, omnes perdantur: quantum enim luxuria & prodigalitas societati adferat damni, notius est, quam ut pluribus referatur. Verbo: desperatio privata; egestas publica: utraque fœcunda mater

ter malorum plurium. Hinc leges sum-
 tuariae apud varias gentes natae sunt. Re-
 ligio ab initio recepta, jura & privilegia
 singulorum, forma societatis & leges
 fundamentales, utpote pluralitate an-
 tiquiora, non nisi omnibus consentien-
 tibus mutari vel abrogari debent: ini-
 tur enim societas, non ut jura, quae
 singuli habent ante initam societatem,
 confundantur, mutantur vel abrogen-
 tur, sed ut communi auxilio melius de-
 fendantur: *nec quicquam est tam rationi
 ac naturae consentaneum, quam quo quod-
 que fiat modo, eodem dissolvi (k).* Hisce
 generalibus nos quidem polliciti sumus
 annexuros fore speciales; sed quo la-
 bore si superfedeamus, nos facile ex-
 cusatum iri speramus, praesertim si illas
 esse majora societatis negotia, & pro nu-
 mero societatum varias, dictum supra
 memineris. Sic habet foedus Belgi-
 cum: *Pax, bellum, aut induciae ineuntor,
 vectigalia aut tributa indicuntor, non nisi
 ex communi omnium consensu & omnibus
 pariter probantibus, nemine refragante (l).*
 Quae in comitiis Imperii Germanici ex-
 cipiantur, recensent Limnaeus, Bertra-
 mus

(k) Bod. de Rep. lib. 3. c. 7. (l) Fed. ult. §. 9.

mus aliique. Res reliquæ in univer-
sum omnes, five a singulis, five a pluri-
bus profectæ, pluralitatis arbitrio subja-
cent. Id vero, si justa erit obligatio,
a pluralitate nostra requirimus, ut vera
sint suffragia, non pretio emta, non
metu extorta, non conspiratione do-
mi præparata, nec contra leges, five
divinæ sint, five humanæ, quicquid
decretum. Nos ita hac paragrapho,
quæ utramque dissertationis paginam
facere potuisset, carptim duntaxat jus
pluralitatis attigisse, excuses, Te, Le-
ctor Benivole, etiam atque etiam ro-
gamus.

§. XV.

Tandem coronidis loco, siquidem
contingit, ut inito suffragiorum nume-
ro, paria in singulis reperiantur senten-
tiis; de hac ἰσοψηφία seu paritate (*) pau-
cis dicturo, nonnulla, de pluralitate
modo dicta, in auxilium sunt revocanda.
Quemadmodum pluralitatem diximus,
propter opinionem majoris prudentiæ,
reliquis palmam præripere; ita pari
sententiarum numero, cessante eadem
opinionem, neutra eam sibi attribuere
po-

(*) *Alia est, quam Eusebiæ preces consi-
ciunt. vid. Bæcl. Cal. Min.*

potest; sed ut numero, ita prudentia pares omnes habitæ, jure, manent æquales: & si æquales jure, altera potestatem nullam habet alteram obligandi: nulla si obligatio, res, velut æquilibrium suspensa, relinquatur necesse est infecta. Infecta quidem semper, numerum, non vero naturam negotii si attendas: nam in judiciis si res acta non censatur, neque absolutus, neque condemnatus judicatur accusatus; sed criminis, ut antea, insimulatum, accusatori adhuc integrum esset, saltem coram aliis, post alios, iudicibus, in jus compellere. Qui tertius inter condemnationem & absolutionem status, quemcunq; fingis, sive extra, sive in vinculis, molestia, ne dicam injuria, non est cariturus: re autem dubia, qualis est paribus sententiis, molestiam cuiquam parere, quis jure se acturum dicet? *Ipsa enim dubitatio injuriæ opinionem affert (m).* Bene, quidem precipiunt, loquimur cum Cicerone (n) qui vetant, quicquid agere, quod dubites, æquum sit, an iniquum; cum vero heic alterutra sententia, ut justitiæ suus vigor constet, sit eli-

(m) Bod. de Rep. lib. 3. cap. 4. (n) De offic. lib. 1. conf. Grot. B. P. 2. 23. 2. 2.

eligenda; damnantem si sequeris, dubiū
 tibi hæret, utrū injuriam feceris, nec ne;
 si absolventem vero, certus es, nullum
 te ei attulisse damnum. Quantum igitur
 præstat quieta, quam dubia mente
 agere; tanto tutius est nocentem absol-
 vere, quam innocentem condemnare:
*non enim potest corrigi damatio semul inju-
 ste facta; ac absolutio nocentem vel emen-
 dabit, adeoque non pessima collocata erit,
 vel denuo peccanti pœnam reservabit, (o)
 ut Seneca egregie loquitur: parricida
 æquis sententiis absolutus; non absolve-
 runt, sed seculo perpecerunt (p). Agi-
 tur itaque in judiciis id, ut mitior sen-
 tentia vincat, hoc est, reus judicatur
 absolutus & possessor in possessione sua.
 Quæ ratio judicandi Græcis, ex fabula
 de Oreste, *Calculus Minervæ*, nobis, lām-
 na under Guds dom / dicta, ad omnia,
 quo pluralitas, se extendit; quippe cu-
 jus explicatio æqua est, ac favorabilis.
 Exempla ejus rei ac testimonia ubivis
 occurrunt (q). In consultatione vero
 ele-*

(o) *Bæcl. Cal. Min.* (p) *Exc. cont. 3. 2.* (q)

Vid. Puf. N. G. libr. 7. cap. 2. §. 17. Groc.

B. P. lib. 2. cap. 5. §. 18. Bæcl. Cal. Min.

ubi ex professo hac de re agit.

ctione & divisione, deficiente istiusmodi injuriæ opinione, nihil agitur, sed res in priori statu manet. Quo tandem unico casu hebescenti pluralitati industria hominum, paritatem ad imparitatem redigendo, remedium, si quid expedietur, adhibebit. Id quod variis modis mascule est præstitum: vel pluralitate civili, cujus mentio supra est injecta, vel imparitate sociorum, vel tribuendo Præsidi, ejusve vicem genti suffragium geminum (*r*), aut decisivum (*s*); seu facta paritate, aliquot vel rejiciendo (*t*), vel arcessendo (*u*), vel totidem novos convocando (*x*), vel vim decisivam alicui extra collegium deferendo (*y*), vel denique sortem adhibendo (*z*). In judiciis etiam, ut nec

(*r*) *Uti in Senat. nostro Academico.* (*s*) *Nostro tempore est frequentissimum.* (*t*) *Apud Genuenses Græv. Thes. Hist. Ital. Tom. 1. p. 1482.* (*u*) *Seld. de Syned. lib. 2. cap. 12. §. 4. Gruch. de Comit. Rom. lib. 1. cap. 4. §. 2. 4.* (*x*) *Jan. de Rep. Venet. p. 247.* (*y*) *Qua pollet Archiepiscopus & Pro-Cancellarius in Senatu nostro Academico.* (*z*) *Sic paria cum essent suffragia, Illustrissimum comitem Dn. Petrum Brabe,*

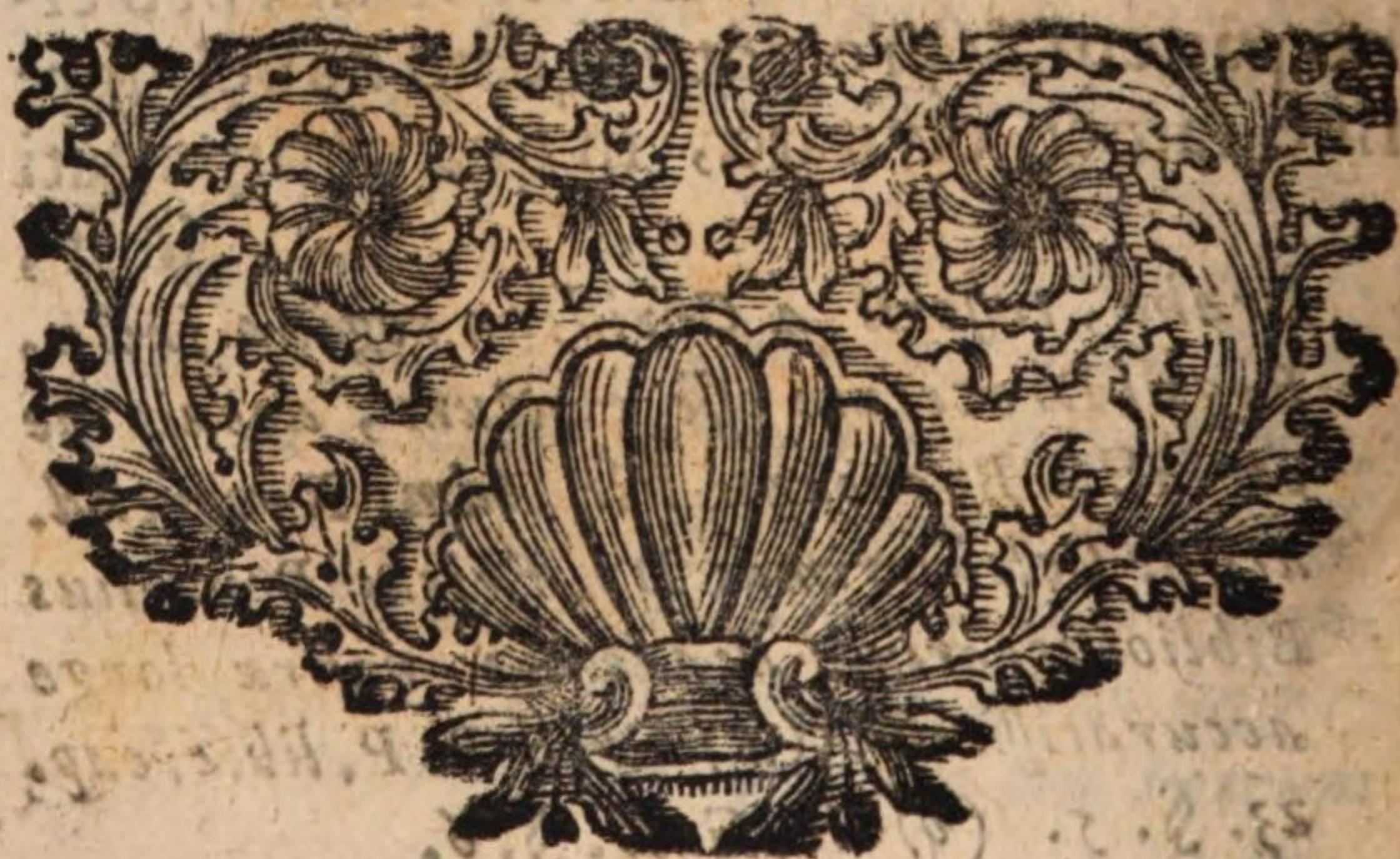
nec ibi paritas locum habeat, possunt omnes hi modi præter sortem tuto adhiberi: ea enim cum sit fortuita, & inter absolutionem & condemnationem magnum discrimen, pars tutior semper est præferenda (a). Eandem cautionem circa sortem in electionibus, ubi res majoris sunt momenti, adhibendam esse, asserere non dubitamus (b). Præter hunc casum maxime naturalem, quibus suffragatio irrita reddi potest, tres alios ex iis, quæ supra diximus, existere constat: puta, si omnes consentire debent, pluralitas erit civilis & in sententiis dividendis respectus habetur totius; nec id contigerit. Quibus sua quoque remedia adhiberi solent. Electores Imperii Germanici si intra triginta dies Cæsarem non elegerint, pro cibo panem, & pro potu aquam habebunt: nec tamen civitate, in qua congregati sunt,

Brabe, tesseris a Christina regina jactis, Regni Drozetum esse electum, docuit me ex actis Braheanis Vir Adm. Reverend. atque Celeberrimus Dn. Ericus Benzeliuſ Bibliothecarius Academiæ nostræ longe accuratissimus. (a) Grot. B. P. lib. 2. cap. 23. §. 5. (b) l. c. Grot. §. 6.

sunt, infectis rebus, exire licet. Cardinales Papam, & Veneti suum Principem electuri, inclusi tenentur, donec rite facta sit electio. Inter ordines Belgarum Generales si non convenitur, alii convocantur deputati, rem pluralitate dirimentes. In Senatu Venetorum si dimidiam partem nulla ex dictis sententiis supergrediatur, repetuntur, minima semper rejecta, suffragia, donec una remaneat: & si idem illi contigerit, (contingit autem, si plura suffragia in rubeam viridemque urnam conferantur) nova consultatio est instituenda.

At vero nobis tutiora suadet
dudum

DIXISSE.

Juveni Politissimo
Auctori hujus Dissertationis
D: NO NICOLAO VESSLING
amico suavissimo

Quid valent votis populi per orbem,
Dextra presenti studiosa chartæ
Illinit: vocum bona pars statuta
Maxima firmat.

Dic, rogo, votis quibus hæc Enyo
Desinat rubrum quatiens flagellum:
Pax diu nostris fuit ecce dulcis
Exul ab oris.

Vota fac reges socient in orbe,
Et ferat letum fera pugna finem,
Pax ut en nobis redeat; voceris
Magnus Apollo.

Magna sed posco nimis: heu nefandum
Quis piet grato scelus hocce voto,
Numen & læsum prece quis fatiget,
Cesset ut ira.

Premium vestræ manet hoc opella,
Quod novem quondam sua vota Musæ
Conferent, lauro caput ut beata.
Phæbus adorneto.

Jacobus Suedelius.

Eidem.

Dum calamo pingis veterum suffragi-
gia docto,

Ut facies nostri temporis inde fluat:
In primis illud: Pars major (maxima)
vincit,

Sistit dum nobis pagina casta tua:
Addere dignetur cæptis suffragia Nu-
men,

Apprecor: eveniant prospera curi-
cæ Tibi!

Præceptorî suo animo, quam
crena promptiori gratula-
bundus vovet.

Johannes Springer.

Christ. fil:
Holmenfis

Eidem.

Dum calamo pingis veterum suffragi-
gia docto,

Ut facies nostri temporis inde fluat:
In primis illud: Pars major (maxima)
vincit,

Sistit dum nobis pagina casta tua:
Addere dignetur cæptis suffragia Nu-
men,

Apprecor: eveniant prospera cur-
æ Tibi!

Præceptorî suo animo, quam
crena promptiori gratula-
bundus vovet.

Johannes Springer.

Christ. fil:

Holmensis

Steuch, Johannes

Diss. hist. polit., pluralitatem suffragiorum sistens

Upsalia 1717

Diss. 54#Beibd.12

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10839494-0